

बाख्रा पालक
(Goat Keeper)

को

छोटो अबधिको

पाठ्यक्रम

(कम्पटेन्सिमा आधारित मोड्युलर पाठ्यक्रम)

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पाठ्यक्रम विकास महाशाखा

सानोठिमी, भक्तपुर

२०७०

परिचय

यो "बाखा पालक" विषयको पाठ्यक्रम कृषि व्यवसायमा आवश्यक पर्ने "बाखा पालन"सम्बन्धी ज्ञान र सीपयुक्त आधारभूत तहका मानव संसाधन उत्पादन गर्न तयार गरिएको सीपमा आधारित पाठ्यक्रम हो । यो पाठ्यक्रममा समावेश गरिएका ज्ञान र सीपलाई तालीम मार्फत सिकाई गरे पश्चात तालीममा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्बन्धित व्यावसायमा स्वरोजगार तथा बैतनिक रोजगार हुनका लागि अवसर प्रदान गर्नेछ ।

लक्ष्य

"बाखा पालन" प्रविधि सम्बन्धी सीप र ज्ञानयुक्त उद्यमी वा स्व-रोजगार वा बेतन-रोजगार भई नेपाली जन-समुदायमा प्राविधिक-सेवा दिन सक्ने जनशक्ति उत्पादन गर्ने ।

उद्देश्यहरू

यो तालीम कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेपछि प्रशिक्षार्थीहरूले निम्न उद्देश्यहरू पूरा गर्ने छन् ।

- बाखा पालनको योजना बनाउने ।
- खोरको व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाखाको आहार व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाखाको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाखाको प्रजनन व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाखा पालन सम्बन्धी अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने ।
- संचार गर्ने ।
- ब्यबसायिकताको बिकास गर्ने ।
- उद्यमशिलताको बिकास गर्ने ।

पाठ्यक्रमको बिबरण

यस पाठ्यक्रमले "बाखा पालक" को लागि आवश्यक सीप र ज्ञान प्रदान गर्दछ । यस पाठ्यक्रममा आधारित तालीम कार्यक्रमले एकातर्फ प्रशिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रममा समावेश भएका सीप तथा ज्ञानलाई प्रदर्शन गर्न तथा सिकाउन र अर्को तर्फ प्रशिक्षार्थीहरूलाई अभ्यास गर्न तथा सिक्न प्रचुर मौका दिन्छ । यस तालीम कार्यक्रममा प्रशिक्षार्थीहरूले पाठ्यक्रममा समावेश गरिएका ज्ञान र सीपहरू सिक्नका लागि आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू प्रयोग गरी उक्त ज्ञान र सीपहरू अभ्यास गर्ने र सिक्ने मौका प्राप्त गर्दछन् ।

सफलतापूर्वक यो कार्यक्रम संपन्न गरिसकेपछि प्रशिक्षार्थीहरू बाखा पालनको योजना बनाउन, खोरको व्यवस्थापन गर्न, बाखाको आहार व्यवस्थापन गर्न, बाखाको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्न, बाखाको आधारभूत व्यवस्थापन गर्न, बाखाको प्रजनन व्यवस्थापन गर्न, बाखा पालन सम्बन्धी रेकर्ड राख्न, सम्बन्धित सरोकारवाला संग संचार गर्न र ब्यबसायिकताको बिकास गर्न सक्षम हुनेछन् ।

पाठ्य संरचना

क्र. सं.	मोड्युल/सब मोड्युल	स्वभाव	समय (घण्टा)		
			सै.	व्या.	जम्मा
१	बाखा पालन व्यवस्थापन सम्बन्धी परिचय ।	सै	६	०	६
२	बाखा खोरको व्यवस्थापन गर्ने ।	सै+ व्या	६	२०	२६
३	बाखाको आहार व्यवस्थापन गर्ने ।	सै+ व्या	२१	३९	६०
४	बाखाको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने ।	सै+ व्या	३७.५	७४.५	११२
५	बाखाको प्रजनन व्यवस्थापन गर्ने ।	सै+ व्या	१७	३०	४७
६	बाखा पालन सम्बन्धी अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने ।	सै+ व्या	३०	४९	७९
७	अन्य व्यवस्थापन गर्ने ।				
	सब मोड्युल ८.१ संचार गर्ने ।	सै+ व्या	४	६	१०
	सब मोड्युल ८.२ वृत्ती विकास गर्ने ।	सै+ व्या	४	६	१०
८	उद्यमशीलता विकास गर्ने ।	सै+ व्या	१८	२२	४०
	जम्मा		१४३.५	२४६.५	३९०

सै= सैद्धान्तिक/व्या= व्यावहारिक

तालीम अबधि

- यस पाठ्क्रममा आधारित तालीम कार्यक्रमको जम्मा समयाबधि ३९० घण्टा (तीन महिना) हुनेछ ।

लक्षित समूह

- साधारण लेखपढ गर्न सक्ने तथा यस ब्यवसायमा अभिरुचि राख्ने ब्यक्तिहरु ।

प्रशिक्षार्थी संख्या

- अधिकतम ३० जना ।

प्रशिक्षण-भाषा

- नेपाली वा अंग्रेजी वा दुबै ।

प्रशिक्षार्थी-उपस्थिति

- सैद्धान्तिक कक्षाहरुमा ८० प्रतिशत उपस्थिति हुनुपर्ने ।
- ब्यावहारीक (प्राक्टिकल) कक्षाहरुमा ९० प्रतिशत उपस्थिति हुनुपर्ने ।

यस पाठ्क्रमको जोड

- यस पाठ्क्रमले सीप बिकासमा जोड दिन्छ । यस पाठ्क्रममा ८० प्रतिशत समय सीप सिकाईमा र २० प्रतिशत समय ज्ञान सिकाईमा छुट्याईएको छ ।
- तसर्थ, यस पाठ्क्रमको जोड पाठ्क्रममा समावेश गरिएका सीपहरु प्रदान गर्न वा सिकाउनमा हुनेछ ।

प्रवेश-मापदण्ड

- साधारण लेखपढ गर्न सक्ने तथा यस ब्यवसायमा अभिरुचि राख्ने ब्यक्तिहरु ।
- कम्तिमा १६ वर्ष उमेर पुगेका ब्यक्तिहरु ।
- संचालित प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण गरेका ब्यक्तिहरु ।

अनुगमन-सुभाब

यस कार्यक्रमको सफलताको मूल्यांकन र भविष्यमा यो पाठ्यक्रम परिमार्जन गर्न आवश्यक पृष्ठपोषण संकलनको लागि यो पाठ्यक्रमले निम्नानुसारको सुभाब दिन्छ ।

- पहिलो अनुगमन - तालीम कार्यक्रम समाप्त भएको ६ महिना पछि ।
- दोश्रो अनुगमन - पहिलो अनुगमन समाप्त भएको ६ महिना पछि ।
- अनुगमनचक्र - दोश्रो-अनुगमन समाप्त भएको १ वर्ष पछि प्रत्येक वर्ष ५ वर्ष सम्म ।

प्रमाण-पत्र

यो पाठक्रम अनुसारको तालिम सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्ने प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्बन्धित तालीम दिने संस्थाले "बाखा पालक" को प्रमाणपत्र प्रदान गर्नेछ ।

प्रशिक्षार्थी-मूल्याङ्कन

- प्रशिक्षार्थीहरूले प्राप्त सीपको मूल्यांकन सम्बन्धित प्रशिक्षकले नियमित रूपमा गर्नु पर्नेछ ।
- प्रशिक्षार्थीहरूले सिकेको सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञानको मूल्यांकन सम्बन्धित प्रशिक्षकले मौखिक वा लिखित परीक्षाद्वारा गर्नु पर्नेछ ।
- प्रशिक्षार्थीहरूले सफल हुन प्रत्येक मोड्यूलका सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक दुबै मूल्यांकनमा क्रमस ४० र ६० प्रतिशत अंक प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।
- प्रत्येक मोड्यूलमा ३ बटा आन्तरीक मूल्यांकन र एउटा अन्तिम परिक्षा (सम्बन्धित संस्थाले नै) लिनु पर्नेछ ।
- प्रवेश परीक्षा सम्बन्धित संस्थाले नै लिनु पर्नेछ ।

प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता

- सम्बन्धित विषयमा प्राविधिक एस.एल.सी वा सीप परीक्षण तह २ उत्तीर्ण ।
- राम्रो संचार तथा प्रशिक्षण सीप भएको ।
- सम्बन्धित व्यावसायमा अनुभवी ।

प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात

- प्रयोगात्मक कक्षाको लागि अनुपात:- १ : १०
- सैद्धान्तिक कक्षाको लागि अनुपात:- कक्षा कोठाको अवस्था अनुसार तय गर्ने ।

प्रशिक्षकलाई सुझाव

(क) प्रशिक्षणको लागि सुझाव

१. उद्देश्य चयन गर्नुहोस् ।
  - संज्ञानात्मक क्षेत्रका उद्देश्य लेख्नुहोस् ।
  - मनोकार्यात्मक क्षेत्रका उद्देश्य लेख्नुहोस् ।
  - भावात्मक क्षेत्रका उद्देश्य लेख्नुहोस् ।
२. विषयवस्तु चयन गर्नुहोस्
  - विस्तृत तवरले विषयवस्तुको अध्ययन गर्नुहोस् ।
  - संज्ञानात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयवस्तु चयन गर्नुहोस् ।
  - मनोकार्यात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयवस्तु चयन गर्नुहोस् ।
  - भावनात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयवस्तु चयन गर्नुहोस् ।

३. प्रशिक्षणात्मक विधिहरु चयन गर्नुहोस् ।

- प्रशिक्षक केन्द्रित विधि : व्याख्यान, प्रदर्शन, प्रश्नोत्तर, सामान्यीकरण (इन्डक्सन) तथा विशिष्टिकरण
- (डिडक्सन) विधि
- विद्यार्थी उन्मुख विधि जस्तै प्रयोगात्मक, फिल्ड ट्रीप/भ्रमण, आविष्कार, अनुसन्धान, समस्या समाधान, सर्वेक्षण
- अन्तर्क्रियात्मक विधि जस्तै : छलफल, समूह/ टोली प्रशिक्षण, लघु-शिक्षण र प्रदर्शनी ।
- नाटक विधि जस्तै रोल प्ले (भूमिका निर्वाह) र नाटकीकरण

४. प्रशिक्षण सामाग्रीहरु छनोट गर्ने

- प्रशिक्षण सामाग्रीहरु/शैक्षिक सामाग्रीहरु पहिचान गर्ने
- प्रशिक्षण सामाग्रीहरु/शैक्षिक सामाग्रीहरु छनोट गर्ने
- छानेका प्रशिक्षण सामाग्रीहरु/शैक्षिक सामाग्रीहरु उचित पाठ, समय र स्थानमा प्रयोग गर्ने योजना बनाउने

५. पाठ योजना तयार गर्ने

- सैद्धान्तिक कक्षाका लागि पाठ योजनाको नमुना छनोट गर्ने
- सैद्धान्तिक कक्षाका लागि पाठ योजना तयार गर्ने
- व्यावहारिक कक्षाका लागि पाठ योजनाको नमूना छनोट गर्ने
- व्यावहारिक कक्षाका लागि पाठ योजना तयार गर्ने

६. प्रशिक्षण संचालन गरिने स्थानहरुको संगठन/ब्यवस्थापन गर्ने

- कक्षाकोठाको संगठन/ब्यवस्थापनको योजना तयार गर्ने
- योजना अनुसार कक्षाकोठाको संगठन/ब्यवस्थापन गर्ने
- फिल्ड वर्कको संगठन/ब्यवस्थापनको योजना तयार गर्ने
- योजना अनुसार फिल्ड वर्कको संगठन/ब्यवस्थापन गर्ने
- कार्यशालाको संगठन/ब्यवस्थापनको योजना तयार गर्ने
- योजना अनुसार कार्यशालाको संगठन/ब्यवस्थापन गर्ने

७. प्रशिक्षण/कार्यक्रम प्रस्तुत/संचालन गर्ने

- पाठ योजना लिने
- पाठ योजना अनुसार प्रशिक्षण/कार्यक्रम प्रस्तुत/संचालन गर्ने
- पाठ योजना अनुसार प्रशिक्षण विधि प्रयोग गर्ने
- पाठ योजना अनुसार प्रशिक्षण सामाग्रीहरु उपयुक्त समय र स्थानमा प्रयोग गर्ने

८. प्रशिक्षण गर्दा प्रशिक्षण उद्देश्य, पाठ्यांश र प्रशिक्षण विधि बीच समन्वय/तालमेल कायम गर्ने

- प्रशिक्षण उद्देश्य अनुसार पाठ्यांश छनोट गर्ने
- उद्देश्य र पाठ्यांश अनुसार प्रशिक्षण सामाग्री छनोट गर्ने
- उद्देश्य, पाठ्यांश र प्रशिक्षण सामाग्री अनुसार प्रशिक्षण विधि छनोट गर्ने
- पाठ प्रस्तुत गर्दा, छनोट गरिएको उद्देश्य अनुसार, छनोट गरिएको पाठ्यांश, छनोट गरिएका प्रशिक्षण सामाग्री र प्रशिक्षण विधि प्रयोग गरी प्रस्तुत गर्ने

९. परीक्षार्थी मूल्यांकन गर्ने

- परीक्षार्थी उपलब्धि मूल्यांकन साधनहरु छनोट गर्ने
- परीक्षार्थीका संज्ञानात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित उपलब्धिहरु मूल्यांकन गर्ने
- परीक्षार्थीका मनोकार्यात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित उपलब्धिहरु मूल्यांकन गर्ने
- परीक्षार्थीका भावनात्मक क्षेत्रसँग सम्बन्धित उपलब्धिहरु मूल्यांकन गर्ने

१०. प्रशिक्षण/कार्यक्रम मूल्यांकन गर्ने

- प्रशिक्षण/कार्यक्रम मूल्यांकनका साधन (हरु) संग परिचित हुने
- प्रशिक्षण/कार्यक्रम मूल्यांकनका साधन (हरु) छनोट गर्ने
- प्रशिक्षण/कार्यक्रम मूल्यांकनका साधन (हरु) प्रयोग गर्ने
- प्रशिक्षण/कार्यक्रम मूल्यांकन गर्ने

(ख) प्रशिक्षार्थीको कार्यसम्पादन मूल्यांकनको लागि सुझाव

१. कार्य विश्लेषण गर्ने
२. विस्तृत कार्यसम्पादन जाँचकसूची तयार गर्ने
३. तयार गरिएको विस्तृत कार्यसम्पादन जाँचकसूची प्रयोग गरी प्रशिक्षार्थीहरुको लगातार कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्ने

(ग) सीप-तालीमको लागि सुझाव

१. कार्यसम्पादन प्रदर्शन गर्ने
  - कार्यसम्पादन स्वाभाविक गतिमा प्रदर्शन गर्ने
  - क्रमानुसार कार्यसम्पादन कदमक्रमहरु मन्द गतिमा मौखिक बर्णन गर्दै प्रश्नोत्तर विधि अपनाएर प्रत्येक कार्यसम्पादन कदमक्रमहरुलाई प्रशिक्षार्थी समक्ष प्रदर्शन गर्ने
  - आवश्यक परेमा उपरोक्तानुसारको मन्द कार्यसम्पादन कदमक्रमहरुको प्रदर्शन प्रशिक्षार्थीको आवश्यकता वा माग अनुसार दोहोर्याउने वा तेहेर्याउने
  - अन्तिम पटक कार्यसम्पादन प्रदर्शन गर्ने
२. प्रदर्शित कार्यसम्पादन अभ्यास गर्न प्रशिक्षार्थीहरुलाई यथेष्ट मौका दिने
  - प्रशिक्षार्थीहरुलाई पथप्रदर्शित अभ्यास (गाईडेड प्राक्टिस) गराउने
  - प्रदर्शित कार्यसम्पादन अभ्यास गर्न प्रशिक्षार्थीहरुलाई समुचित वातावरण सृजना गरि दिने
  - कार्य अभ्यासको क्रममा प्रशिक्षार्थीहरुलाई कदम कदममा सहयोग वा पथप्रदर्शन (गाईड) गर्ने
  - प्रशिक्षार्थीहरुको आवश्यकतानुसार दिईएको कार्यसम्पादन गर्न निपूर्ण हुनका लागि प्रशिक्षार्थीहरुलाई दोहोर्याउने वा पुनः पुनः दोहोर्याउने मौका प्रदान गर्ने
  - दिईएको कार्य संपादन गर्न प्रशिक्षार्थीहरु निपूर्ण भएपछिमात्र प्रशिक्षकले अर्को कार्यसम्पादन प्रदर्शन गर्ने

(घ) अन्य सुभाबहरु

१. सीप तालीमका सिद्धान्तहरु प्रयोग गर्ने
२. प्रशिक्षण गर्दा २० प्रतिशत समय सैद्धान्तिक कक्षामा र ८० प्रतिशत समय प्रयोगात्मक कक्षामा प्रयोग गर्ने
३. बयश्क सिकाईका सिद्धान्तहरु प्रयोग गर्ने
४. आन्तरिक अभिप्रेरणाका सिद्धान्तहरु प्रयोग गर्ने
५. सिकाई तथा कार्यसम्पादन क्रियाकलापहरुमा प्रशिक्षार्थीहरुलाई अधिकतम सम्लग्न हुन सहज गराई दिने

(ङ) सीप परीक्षणको प्रावधान :

हाउसकिपिङ्ग क्लिनर तालिम सफलतापूर्वक संपन्न गर्ने व्यक्ति राष्ट्रिय सीप परिक्षण समितिबाट संचालन गरिने तह-१ को सीप परीक्षणमा सहभागी हुन सक्नेछन् ।

मोड्युल र सब-मोड्युलहरुको सूची

- मोड्युल १ : बाखा पालन व्यवस्थापन ।
- मोड्युल २ : बाखा खोरको व्यवस्थापन गर्ने ।
- मोड्युल ३ : बाखाको आहार व्यवस्थापन गर्ने ।
- मोड्युल ४ : बाखाको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने ।
- मोड्युल ५ : बाखाको प्रजनन् व्यवस्थापन गर्ने ।
- मोड्युल ६ : बाखाको आधारभूत व्यवस्थापन गर्ने ।
- मोड्युल ७ : बाखा पालन सम्बन्धी रेकर्ड राख्ने ।
- मोड्युल ८ : ब्यबस्थापन
  - सब -मोड्युल ८.१ : संचार
  - सब -मोड्युल ८.२ : ब्यबसायिकता विकास
- मोड्युल ९ : उच्चमशीलता विकास गर्ने ।

बिस्तृत पाठ्यक्रम

मोडल १: बाखा पालन व्यवस्थापन परिचय

समय : ६ घण्टा (सै)

बर्णन (Description): यसमा बाखा पालन व्यवस्थापन संग सम्बन्धित ज्ञानहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि, प्रशिक्षार्थीहरु बाखा पालन व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

१. नेपालमा बाखापालन

बाखा पालन व्यवसायको आर्थिक महत्व

बाखा सम्बन्धि विविध धारणाहरु

बाखा पालन व्यावसायबाट कसरी वढी आय आर्जन गर्ने

आय आर्जनको लागि बाखापालन नै किन

बाखाको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने थप सम्भावनाहरु :

२. नेपालमा पालिने स्वदेशी तथा विदेशी जातका बाखाहरु

नेपालमा पाईने स्वदेशी बाखाका जातहरु

स्थानीय जातका बाखाको महत्व

च्याग्रा (बाखा)

सिन्हाल बाखा

पहाडी बाखा (खरी)

तराई बाखा

३. नेपालमा पाईने विदेशी बाखाका जातहरु

जमुनापारी :

बारबरी :

बीटल :

सानन :

डमास्कस :

अफ्रिकन बोयर बाखा :

उपयोगिताको आधारमा बाखाको बर्गिकरण

मोडल २: वाखाको खोर निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने ।

समय : ६ घण्टा (सै) + २० घण्टा (ब्या) = २६ घण्टा

बर्णन (Description): यस सहजिकरण गर्ने मोड्युल अर्न्तगत वाखाको खोर निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु वाखाको खोर निर्माण तथा व्यवस्थापन संग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

१. खोरको नक्शांकन गर्न ।
२. खोरमा टाट्नो बनाउने ।
३. ा खोर बनाउने ।
४. दानापानी/दिने ठाडु व्यवस्थापन गर्न ।
५. पाठापाठी राख्ने टाडवाला खोर बनाउने ।

कार्यहरु (Tasks) :

१. खोरको नक्शांकन गर्ने ।
२. टाट्नोवाला खोरमा टाट्नो बनाउने ।
३. खोरमा टाडु व्यवस्थापन बनाउने ।
४. दानापानी/दिने ठाडु व्यवस्थापन गर्ने ।
५. पाठापाठी राख्ने टाडवाला खोर बनाउने ।

कार्य विश्लेषण (**Task Analysis**)

(बाखाको खोर व्यवस्थापन गर्ने)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ६ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : ४ घण्टा

१ कार्य (Task) : खोरको नक्सांकन (layout) गर्ने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।		
२	आवश्यक सामग्रीहरू छनौट र संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u>	<ul style="list-style-type: none"> ● खोरको आवश्यकता तथा महत्वबारे जानकारी ● खोर बनाउदा ध्यानदिनु पर्ने कुराहरूका बारेमा जानकारी हुनेछ । ● खोरका प्रकारहरूको बारेमा थाहा हुनेछ । ● खोर बनाउने तरिका बारे ज्ञान हासिल हुनेछ ● विभिन्न उमेर समुह र शारिरिक अवस्थाका वाखालाई आवश्यक पर्ने खोरको प्रकार र आवश्यक स्थानका बारेमा थाहा हुने छ ।
३	पहाडी क्षेत्रका लागि दक्षिण वा पूर्व फर्केको ठाउँ छनौट गर्ने । तराईको लागि उत्तर पश्चिम मोहोडा भएको ठाउँ छनौट गर्ने ।	वाखापालन गर्ने व्यवसायीले गोठमा, पशु सेवा प्राविधिकले	
४	आफुले पाल्ने वाखाका संख्या एकिन गरि विभिन्न उमेर समुह र शारिरिक अवस्थाका वाखालाई आवश्यक पर्ने कुल ठाउँको एकिन गर्ने र खोरको लम्वाई चौडाई पनि एकिन गर्ने	<u>कार्य (Task):</u> खोरको नक्सांकन गर्ने	
५	काठको किलालाई छनौट गरिएको स्थानको एक कुनामा एकिन गरि गाड्ने	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	
६	टेपको सहायताले आवश्यक लम्वाई एकिन गरि अर्को छेउमा पनि काठको कीला गाड्ने	<ul style="list-style-type: none"> ● विभिन्न उमेर समुहका वाखालाई आवश्यक पर्ने ठाउँ पुग्ने किसिमको खोर हुनु पर्ने 	
७	पहिलो किला गाडिएको ठाउँबाट टेपको सहायताले चौडाई नापगरि काठको कीला गाड्ने		
८	वांकी रहेको कुनामा पनि लम्वाई वा चौडाई एकिन गरि चौथो किला पनि गाड्ने		
९	पहिलो र चौथो किलाको कर्नर टेप वा डोरीको सहायताले नाप गर्ने		
१०	दोश्रो र तेश्रो किलाको कर्नर पनि सोही डोरीले नाप गर्ने		
११	दुवै कर्नरहरू नाप्दाको लम्वाई वरावर हुनु पर्दछ ।		
१२	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

- काठ
- वांस
- डोरी
- नाप्ने टेप
- ताड्छने औजार

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

- खोरको लम्वाईको दुवै तिर र चौडाईको दुवै तिर वरावर हुनु पर्ने छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्याबहारिक : ४ घण्टा

२ कार्य (Task) : खोरमा टाट्नो बनाउने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	वाखा संख्याका आधारमा आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको गोठमा, पशुफार्ममा उपलब्ध काठ,काटी,हुंगा, रड, माटोबाट कृषकले अनुरोध गरेको खण्डमा पशु प्राविधिकले <u>कार्य (Task):</u> टाट्नोवाला खोर बनाउने <u>मापदण्ड (Standard):</u> ● ९० से.मी.देखि १ मिटर अग्लो हुनुपर्ने अथवा वाखाले उभिएर खानसक्ने ● टाउको मात्र छिर्ने प्वाल हुनुपर्ने नकि जीउसहित । ● प्रति वाखालाई ४० देखि ५० सेमी ठाउ उपलब्ध हुनु पर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ● टाट्नोवाला खोरको बारेमा जानकारी हुनेछ । ● खोर बनाउने तरीका बारे ज्ञान हासिल हुनेछ ● विभिन्न उमेर समुह र अवस्थाका वाखालाई आवश्यक पर्ने खोरको प्रकार र साईजहरू ● स्थानिय रुपमा उपलब्ध हुने सामग्रीहरूको प्रयोग गरि खोर बनाउने
३	दुईटा बराबर १ देखि १.१० मिटर सम्म साइजको काठ लिने ।		
४	दुईटा काठलाई अंग्रजी X आकारमा मिलाउने ।		
५	पिंघको क्रस ३६ से.मी.सम्मको हुने गरि बनाउने ।		
६	माथीको क्रस मुख ४५ से.मी.चौडा राख्ने ।		
७	दुईटा काठको विचमा किला ठोकेर टाइट गर्ने ।		
८	प्रति वाखालाई ४० देखि ५० सेमी ठाउ उपलब्ध हुने गरि वाखाको संख्या हेरी टाट्नो लम्वाई निर्धारण गर्ने ।		
९	टाट्नोको ठिक माथी पुरै डण्डी राखेर टाट्नो निर्माण गर्ने ताकि राखेको घाँस भुन्डिएर रहोस् र वाखालाई खान सजिलो होस् ।		
१०	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

काठ
काटी
वालुवा
ताछ्ने औजार
रड
सिमेन्ट

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

टाट्नोको प्वाल बनाउँदा घाँटी अड्कने गरि नवनाउने जसले गर्दा वाखा मर्नसक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्याबहारिक : ४ घण्टा

३ कार्य (Task) : खोरमा टांड बनाउने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): कृषकको गोठमा, पशुफार्ममा उपलब्ध काठ,काटी, कृषकले अनुरोध गरेको खण्डमा पशु प्राविधिकले</p> <p>कार्य (Task): टाटनोवाला खोर बनाउने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● टांड जमीनबाट ९० से.मी.देखि १ मिटर अग्लो हुनुपर्ने ● दुईवटा फलेकको विचको खाली ठाउंवाट वड्क्यौला सजिलै खस्न सक्ने तर वाखाको खुट्टा नछिर्ने हुनुपर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> ● खोरको आवश्यकता तथा महत्व ● टांडवाला खोरको महत्वका बारेमा जानकारी हुनेछ । ● खोरका प्रकारहरूको बारेमा थाहा हुनेछ । ● खोर बनाउने तरीका बारे ज्ञान हासिल हुनेछ ● विभिन्न उमेर समुह र अवस्थाका वाखालाई आवश्यक पर्ने खोरको प्रकार र साईजहरू ● विरामी वाखालाई राख्ने खोरको बारेमा जानकारी गराउने ।
३	४ वटा ४ ईन्ची चौडाई र ४ ईन्ची मोटाई भएको ९० से.मी देखि १०० से.मी साइजको कम्तीमा ५ फिट लामो काठको खम्बा लिने ।		
४	नक्साकन गरिएको चारै ठाउमा माथि छनौट गरिएका काठहरू गाड्ने		
५	त्यस्तैगरि ४ वटा ४ ईन्ची चौडाई र ३ ईन्ची मोटाई भएको कम्तीमा ५ फिट लामो काठको लिने ।		
६	माथि ४ नम्बरमा गाडीएका काठको माथी पर्ने गरि ५ नम्बरमा छनौट गरिएका ४ वटै काठहरू किलाको सहायताले ठोक्ने		
७	यसरी ठोकीएका काठमा वांसका आवश्यक लम्वाई अनुसारका घनाहरू वा ४ ईन्च चौडाई र ३ ईन्च मोटाई भएका फलेकहरू आवश्यकता अनुसार ठोक्दै जाने । दुई फलेक वा वांसको विचमा वड्क्यौला खस्नका लागि आधा ईन्च जती खाली ठाउंराख्ने ।		
८	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

काठ वा वांस

काटी

ताछ्ने औजार

वांसको घना वा ४ ईन्च चौडाई र ३ ईन्च मोटाई भएको कम्तीमा ६ फिट लामा काठका फलेकहरू

खन्ती वा गल

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

टांड बनाउदा दुई वटा काठको वा वांसको विचको खालीभागवाट वाखाको वरक्याम्ला खस्ने तर खुट्टा नअड्किने हुनु पर्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ४ घण्टा

४ कार्य (Task) : दानापानी/दिने ठाउँ व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।		
२	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	दिईएको (Given): कृषकको गाठाखोर	<ul style="list-style-type: none"> ● विभिन्न उमेर समुह र सारिरिक अवस्था र उमेरका आधारमा वाखाहरूलाई आवश्यक पर्ने वस्ने ठाउँको व्यवस्था ● विभिन्न उमेर समुह र सारिरिक अवस्था र उमेरका आधारमा वाखाहरूलाई आवश्यक पर्ने दाना तथा पानीको व्यवस्था
३	उमेर र शारिरीक अवस्थाका आधारमा वाखाहरूलाई छुट्ट्याउने	पशु सेवा प्राविधिक वा वाखाको खोरमा कामगर्ने कामदारले	
४	उमेर र शारिरीक अवस्थाका आधारमा वाखालाई आवश्यक पर्ने दाना हिसाव गर्ने		
५		कार्य (Task):	
६		दानापानी/दिने ठाउँ व्यवस्थापन गर्ने ।	
७	वाखालाई पानी दिने ढुङ्ग सफागर्ने	मापदण्ड (Standard):	
८	सफा ढुङ्गमा चाहिएको वेलामा पानी उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।	<ul style="list-style-type: none"> ● सबै उमेर समुह र शारिरिक अवस्थाका वाखाहरूले दाना खाने व्यवस्था हुनु पर्ने 	
९	अभिलेख राख्ने		
१०			

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हरियोघांस, दाना र पानी, दाना र पानी खुवाउने वाटा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्याबहारिक : ४ घण्टा

५ कार्य (Task) : पाठापाठी खोरमा टांडवाला बनाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।		
२	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको गोठमा, पशुफार्ममा उपलब्ध काठ,काटी, कृषकले अनुरोध गरेको खण्डमा पशु प्राविधिकले <u>कार्य (Task)पाठापाठी खोरमा टांडवाला बनाउने ।</u> <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● टांड जमीनबाट ९० से.मी.देखि १ मिटर अग्लो हुनुपर्ने ● टांडबाट वरक्याम्ला सजिलै खस्न सक्ने तर खुट्टा नछिर्ने प्वाल हुनुपर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> ● खोरको आवश्यकता तथा महत्व ● टांडवाला खोरको महत्वका बारेमा जानकारी हुनेछ । ● खोरका प्रकारहरूको बारेमा थाहा हुनेछ । ● खोर बनाउने तरीका बारे ज्ञान हासिल हुनेछ ● विभिन्न उमेर समुह र अवस्थाका बाखालाई आवश्यक पर्ने खोरको प्रकार र साईजहरू
३	दक्षिण फर्केको ठाउँ छनौट गर्ने ।		
४	४ वटा ४ ईन्ची चौडाई र ४ ईन्ची मोटाई भएको ९० से.मी देखि १०० से.मी साइजको कम्तीमा ५ फिट लामो काठको लिने ।		
५	नक्सकन गरिएको चारै ठाउमा काठ गाड्ने माथि छनौट गरिएका काठहरू गाड्ने		
६	त्यस्तैगरि ४ वटा ४ ईन्ची चौडाई र ३ ईन्ची मोटाई भएको कम्तीमा ५ फिट लामो काठको लिने ।		
७	माथि ५ नम्बरमा गाडीएका काठको माथी पर्ने गरि ६ नम्बरमा छनौट गरिएका ४ वटै काठहरू किलाको सहायताले ठोक्ने		
८	यसरी ठोकीएका काठमा बांसका आवश्यक लम्वाई अनुसारका घनाहरू वा ४ ईन्च चौडाई र ३ ईन्च मोटाई भएका फलेकहरू आवश्यकता अनुसार ठोक्दै जाने । दुई फलेक वा बांसको विचमा वरक्याम्ला खस्नका लागि आधा ईन्च जती खाली ठाउंराख्ने		
९	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

काठ वा बांस

काटी

ताछ्ने औजार

बांसको घना वा ४ ईन्च चौडाई र ३ ईन्च मोटाई भएको कम्तीमा ६ फिट लामा काठका फलेकहरू

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

टांड बनाउदा दुई वटा काठको वा बांसको विचको खालीभागबाट बाखाको वरक्याम्ला खस्ने तर खुट्टा नअड्किने हुनु पर्दछ ।

मोड्युल ३ : वाखाको आहार व्यवस्थापन गर्ने ।

समय २१ घण्टा (सै) + ३९ घण्टा (ब्या) = ६० घण्टा

वर्णन (Description): यस सहजिकरण गर्ने मोड्युल अर्न्तगत वाखाको आहार व्यवस्थापन गर्ने संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु वाखाको आहार व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न सक्षम हुनेछन् ।

१. बढ्दो पाठापाठीको लागि दाना पानी व्यवस्थापन गर्ने ।
२. व्याएको वाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।
३. व्याउने वाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।
४. खसीको दाना व्यवस्थापन गर्ने ।
५. व्याडे बोका/पाठीको दाना व्यवस्थापन गर्ने ।
६. कुँडो/खोले तयार गर्ने ।
७. स्थानीय स्तरको दाना बनाउन (चामलको हुटो, मकै, गहुँ, कोदो, कनिका आदि)
८. मिनरल ब्लक बनाउन ।
९. जालो प्रविधिबाट भुईँ घांस खुवाउन ।
१०. वाखाको चरन व्यवस्थापन गर्ने ।
११. कोषे तथा अकोषे घांसको पहिचान गर्ने ।
१२. डाले घांस रोप्न ।
१३. नेपियर घांसको सेट रोप्न ।
१४. भुईँघांसको वेर्ना रोप्न
१५. भुईँघांसको वीउ छर्न
१६. डाले घांस काट्न ।
१७. भुईँ घांस काट्न /संकलन गर्ने ।
१८. भुण्ड्याउने प्रविधिबाट घांस खुवाउन ।

मुख्य कार्यहरु:

१. बढ्दो पाठापाठीको लागि दाना पानी व्यवस्थापन गर्ने ।
२. व्याएको वाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।
३. व्याउने वाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।
४. खसीको दाना व्यवस्थापन गर्ने ।
५. व्याडे बोका/पाठीको दाना व्यवस्थापन गर्ने ।
६. कुँडो/खोले तयार गर्ने ।
७. स्थानीय स्तरको दाना बनाउने (चामलको हुटो, मकै, गहुँ, कोदो, कनिका आदि)
८. मिनरल ब्लक बनाउने ।
९. जालो प्रविधिबाट भुईँ घांस खुवाउने ।
१०. वाखाको चरन व्यवस्थापन गर्ने ।
११. कोषे तथा अकोषे घांसको पहिचान गर्ने ।
१२. डाले घांस रोप्ने ।
१३. नेपियर घांसको सेट रोप्ने ।
१४. भुईँघांसको वेर्ना रोप्ने
१५. भुईँघांसको वीउ छर्ने
१६. डाले घांस काट्ने ।
१७. भुईँ घांस काट्ने /संकलन गर्ने ।
१८. भुण्ड्याउने प्रविधिबाट घांस खुवाउने ।

कार्य विश्लेषण (**Task Analysis**)

(बाखाको आहार व्यवस्थापन गर्ने)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१ कार्य (Task) : बहदो पाठापाठीको लागि दाना पानी व्यवस्थापन गर्ने । (

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u> बहदो उमेरका पाठापाठी वाखा खोरमा काम गर्ने कामदारले</p> <p><u>कार्य (Task):</u> बहदो पाठापाठीको लागि दाना पानी व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u> दाना, घांस र पानी सबै पाठापाठीहरूले खान पाएको हुनु पर्ने ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> उमेर अनुसार आवश्यक पौष्टिक तत्वको वारेमा जानकारी हुने उमेर र शारीरिक अवस्था अनुसार आवश्यक पर्ने दानाको मात्राका वारेमा जानकारी हुने ।
२	सफा पानी आवश्यक मात्रा खाना दिने		
३	१५ दिनपछि हरियो घांसमा वार्ना पर्ने ।		
४	दुध छुटाउने ३ महिना उमेर सम्म कम्तीमा दिनको दुईपल्ट माउको दुध खुवाउने ।		
५	माउको दुध नपुगेको खण्डमा अन्यमाउबाट वा क्रिपर दाना खुवाउने ।		
६	उमेर अनुसार (३ महिना सम्म, ३ देखि ६ महिना र ६ देखि ९ महिना उमेर समुह) मा पाठापाठीलाई विभाजन गर्ने		
७	दैनिक १०० देखि १५० ग्राम दाना खुवाउने । आवश्यक मात्राको दानालाई दुई पटक विभाजन गरि खुवाउने		
८	घांसराख्ने टाट्ने सफा गरेर प्रसस्त हरियो (१ भाग कोषे र २ भाग अकोषे घांस) वाखा संख्याका आधारमा प्रति वाखा प्रति दिन ५ देखि ६ केजी पर्ने गरि उपलब्ध गराउने		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

पानी दिने भांडा

दाना दिने भांडा

दाना

घांस

गमवुट

एप्रोन

दाना नप्ने भांडा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

दाना खुवाउदा वाह्य पदार्थ मिसिन सक्छ, वढी मात्रामा खुवाए पेट ढाडिन सक्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

२ कार्य (Task) : व्याएको बाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	दिईएको (Given): व्याएको बाखा <u>पशुसेवा प्राविधिक वा</u> <u>बाखाको खोरमा कामगर्ने</u> <u>कामदार</u> कार्य (Task): व्याएको बाखाको व्यवस्थापन गर्ने मापदण्ड (Standard): <ul style="list-style-type: none"> पाठापठीको संख्या शारीरिक तौल र दुध उत्पादन क्षमता अनुसार उपलब्ध हुने व्यवस्था हुनुपर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> बाख्र आहारा व्यवस्थापन जानकारी विगौती दूधको महत्व व्याएको बाखाको हेरचाह एवं व्यवस्थापन
२	व्याउने बाखा व्याउनुभन्दा केही दिन अगाडिदेखि बथानबाट भिन्न राखिएको हनुपर्छ व्याउने समयमा राम्रोसंग सोतर ओछ्याउनु पर्छ ।		
३	व्याईसकेपछि पाठापाठीलाई दुध (विगौती) खानदिने र साल भरे नभरेको विचार गर्ने		
४	साल नभरेमा साल भार्ने औषधि एक्सापार वा रिप्लाण्टा जस्ता औषधि खुवाउने ।		
५	व्याई सकेपछि राम्रोसंग सफा बेटाडिन भोल राखेको मनतातो पानीले सूत सफा गर्ने र सफा पानी पनि पिउन दिने		
६	व्याएका बाखाको थूनबाट राम्रोसंग दुध आए नआएको विचार गर्ने र दुध आउन समस्या भएमा राम्रोसंग थूनबाट दुध दूहने र पाठापाठीलाई चूस्न सजिलो बनाई दिने		
७	व्याएका बाखाले पाठापाठीहरूलाई दुध पून्ठ्याउनु पर्ने भएकाले प्रशस्त दुध उत्पादन होस भन्ने उद्देश्य राखी प्रति बाखा २०० ग्राम सन्तूलित दाना दिने ।		
८	बाखा व्याएको १५ दिन पछि जूका विरुद्धको औषधि खुवाउंदा दुध उत्पादन बढ्न गई पाठापाठीहरू राम्रोसंग हुर्कन्छन् । ।		
९	व्याएको केहि समय पछि बाखालाई जौ, मकै, भूस आदिको मनतातो खोले खुवाउने		
१०	हरियो (१ भाग कोषे तथा २ भाग अकोषे) घांस दैनिक ५ देखि ७ केजी प्रति बाखा उपलब्ध गराउने		
११	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

दाना नप्ने भांडा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

दाना खुवाउदा वाह्य पदार्थ मिसिन सक्छ, वही मात्रामा खुवाए पेट ढाडिन सक्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

३ कार्य (Task) : व्याउने वाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): व्याउने वाखा वाखा फार्ममा काम गर्ने कामदारले</p> <p>कार्य (Task): व्याउने वाखाको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> निर्धारण गरिएको मात्रा अनुसार दाना घांस र पोषण तत्व उपलब्ध भएको हुनुपर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न उमेर र शारिरिक अवस्था अनुसार वाखाको लागि आहारा व्यवस्थापन व्याउने वाखालाई आवश्यक पर्ने संतुलीत आहारको महत्वका वारेमा जानकारी
२	व्याउने अवस्थाका वाखाहरूलाई वथानबाट अलग राख्ने		
३	सम्भावित व्याउने मिति भन्दा कम्तीमा १ हप्ता अगाडी देखि चरनमा नलैजाने		
४	व्याउने वाखालाई चिसोबाट वचाउन सम्भावित व्याउने मिति भन्दा एक हप्ता अगाडि व्याउने खोरमा सुकेको नरम सोतरको व्यवस्था गर्ने		
५	व्याउने दिन आंकलन गरि उक्त दिन विशेष निगरानी राख्ने		
६	प्रसस्त पोषिलो (कोषे तथा अकोषो) हरियो घांस खान दिने		
७	प्रशस्त सफा पानी खान दिने		
८	गर्भीणी वाखालाई व्याउनु भन्दा ४ हप्ता अगाडी देखि करिव ३०० ग्राम दाना दिने		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

पानी दिने भाँडा
दाना दिने भाँडा
दाना
घांस
गमवुट
एप्रोन
दाना नप्ने भाँडा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

दाना खुवाउदा वात्य पदार्थ मिसिन सक्छ, वढी मात्रामा खुवाए पेट ढाडिन सक्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

४ कार्य (Task) : खसीको आहारा व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको गोठ गोठमा कामगर्ने काम कामदार <u>कार्य (Task):</u> खसीको दाना व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> तोकिएको मापदण्ड अनुसार आहारा उपलब्ध हुनु पर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • खसिको उमेरका आधारमा दिईने खाना तथा अन्य व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी • कोषे तथा अकोषे घांसको महत्व र खसिलाई मिलाउनु पर्ने मात्रा • खसिलाई वढी मात्रामा दाना दिदा अनावश्यक रूपमा बोसो लाग्ने भएकाले बोसो कम भएको मासु उत्पादन गर्न हरियो घांसकमा जोड दिनु पर्ने
२	प्रसस्त हरियो (२ भाग अकोषे तथा १ भाग कोषे) घांस प्रति बोका ५ देखि ७ केजी खान दिने ।		
३	दैनिक प्रसस्त सफा पानी खान दिने		
४	प्रति खसी दैनिक कम्तिमा १५० देखि २५० ग्राम दाना दिने		
५	प्रतेक तिन महिनामा आन्तरिक परजीवी विरुद्ध औषधि खुवाउने		
६	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

दाना, कोषे तथा अकोषे घांस, दाना दिने भाँडाहरू,

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

दाना खुवाउदा वाह्य पदार्थ मिसिन सक्छ, वढी मात्रामा खुवाए पेट ढाडिन सक्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

५ कार्य (Task) : व्याडे बोका/पाठीको आहारा व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (S.N)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related] knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	दिइएको (Given): व्याडे बोका/पाठीहरू वाखा फार्ममा कामगर्ने कामदार	<ul style="list-style-type: none"> ● व्याडे बोकालाई चाहिने आवश्यक वस्ने ठाउ वारेमा ● व्याडे बोकालाई चाहिने खेल्ने ठाउं ● वाखा छनौटका आधारहरू ● उमेर समुह र तौलका आधारमा व्याडे बोका तथा पाठीको लागी आवश्यक आहार व्यवस्थापन ● बोका धेरै मोटाएमा प्रजनन क्षमतामा ह्रास हुने
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	व्याडेबोका वा पाठी छनौट गर्दा जुम्लाहा वच्चा पाउने आमाका सन्तानहरूबाट छनौट गर्ने		
४	व्याडेबोकालाई अन्य माउ/पाठीसंग संगै नराख्ने		
५	व्याडेबोकालाई अन्य माउ/पाठीसंग चरउन नलग्ने		
६	प्रसस्त मात्रामा हरियो घांस खुवाउने (कोषेघांस १ भाग र अकोषे घांस २ भाग) प्रति व्याडे बोका ७ केजी जती र प्रति पाठीलाई ५ केजी प्रति दिन उपलब्ध गराउने	कार्य (Task): व्याडे बोका/पाठीको आहारा व्यवस्थापन गर्ने	
७	बोका व्याडको लागि प्रयोग गर्नु भन्दा ४५ दिन पहिले देखि प्रति बोकालाई करिव ३००-५०० ग्राम दाना दैनिक रुपमा उपलब्ध गराउने		
८	ब्रिडिंगको समयमा पाठीहरूलाई समयमा करिव २०० ग्राम दाना दैनिक रुपमा उपलब्ध गराउने		
९	अभिलेख राख्ने ।		
		मापदण्ड (Standard): तोकिएको मापदण्ड अनुसार आहारा उपलब्ध हुनु पर्ने	

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

वाखाका दाना, कोषेघांस, आकोषे घांस

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

दाना खुवाउदा वाह्य पदार्थ मिसिन सक्छ, वढी मात्रामा खुवाए पेट ढाडिन सक्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३.० घण्टा

सैद्धान्तिक : १.० घण्टा

व्यावहारिक : २.० घण्टा

६ कार्य (Task) : कुडोखोले तयार गर्ने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		
२	कुडो पकाउने भाँडो संकलन गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u>	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न उमेर समुह, तौल र शारिरिक अवस्थाका बाखा, वोका, खसिहरूलाई आवश्यक आहार व्यवस्थापन
३	आवश्यक सामग्रीहरू जस्तै चामलको ढुटो, गहुँको पिठो, खेरगएको चोकर, पानी संकलन गर्ने	बाखा फार्मा चामलको ढुटो, गहुँको पिठो, खेरगएको चोकर, पानीको	
४	कुडो पकाउने भाँडोमा प्रति बाखा ३ लिटर पानी राख्ने	सहायताले पशु पालक कृषकले तयार पाने	
५	प्रति वयस्क बाखा २ केजी खोले पर्ने गरेर मकैको पिठो २ भाग, गहुँको चोकर २ भाग र अन्य भटमास वा दालको चोकर १ भाग पानी राखेको कुडो पकाउने भाँडोमा राख्ने	<u>कार्य (Task):</u> कुडोखोले तयार गर्ने	
६	मिश्रणलाई मन्द आगोमा करिव आधा घण्टा पकाउने	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	
७	अभिलेख राख्ने	<ul style="list-style-type: none"> खोले डढेको हुन नहुने सवै पदार्थहरू राम्रोसंग मिसिएको हुनु पर्ने 	

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कुडो पकाउने भाँडा
चामलको ढुटो, गहुँको पिठो, खेरगएको चोकर, पानी
ओदान
दाउरा
चलाउने भाँडा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

आगोमा कुडो पकाउदा पोल्ने सम्भावना रहन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : ३ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

७ कार्य (Task) : स्थानिय स्तरमा उपलब्ध सामग्रीहरु प्रयोग गरि वाखाको लागि दाना वनाउने । (चामलको ढुटो, मकै, गहुं, कोदो, कनिका आदि)

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरु (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		
२	वाखाको उमेर समुह र शारिर अवस्था अनुसार दाना वनाउन आवश्यक पर्ने स्थानिय सामग्रीहरु चाहिने मात्रामा संकलन गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वाखा फार्ममा स्थानिय स्तरमा उपलब्ध कच्चा पदार्थहरु प्रयोग गरि दाना वनाउने	विभिन्न उमेर समुह र शारिरीक अवस्थाका वाखालाई चाहिने पौष्टिक आहाराका विषयमा जानकारी लिनेछन्।
३	भुईमा त्रिपाल ओच्छ्याउने	<u>कार्य (Task):</u> स्थानिय स्तरमा उपलब्ध सामग्रीहरु प्रयोग वाखाको लागि दाना वनाउने	स्थानिय स्तरमा उपलब्ध हुने विभिन्न कच्चा पदार्थहरुका वारेमा जानकारी लिने छन
४	दिईएका कच्चा पदार्थ विस्तारै त्रिपालमा खन्याउदै र मिसाउदै जाने । दुई वटा कच्चा पदार्थहरु एक आपसमा राम्रो संग नमिसिन्जेल सम्म अर्को कच्चा पदार्थ नमिसाउने	<u>मापदण्ड (Standard):</u> ● सवै कच्चा पदार्थहरु एक आपसमा राम्रोसंग मिसिएको हुनु पर्ने ● सन्तुलीत दानामा पिठो मिसाउदा सधै भुटेर धुलो वनाई मिसाउने ● तयार गरेको दाना ओभानो ठाउमा हावा नपस्ने गरि राख्ने	विभिन्न कच्चा पदार्थहरुबाट वाखालाई प्राप्तहुने पौष्टिक पदार्थका वारेमा जानकारी लिनेछ
५	सवै कच्चापदार्थहरु मिसिए पछि वोरामा राख्ने		विभिन्न उमेर समुह र शारिरीक अवस्थाका वाखालाई आवश्यक पर्ने पौष्टिक पदार्थको आधारमा स्थानिय स्तरमा उपलब्ध हुने विभिन्न कच्चा पदार्थहरु प्रयोग गरि विभिन्न दाना वनाउने छन ।
६	सामग्रीहरु यथा स्थानमा राख्ने		
७	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरु (Tools, Equipment and Materials):

मकै

दालका चोकरहरु

जौ र जौको चोकरहरु

तोरिको पिना

खुदो

त्रिपाल

मिनरल मिक्सचर

नून

मिनरल मिक्सचर

दाना वनाएर राख्ने बोरा

दानाका कच्चा पदार्थ मिसाउन सहयोग गर्ने सावेल

सुरक्षा/सावधानीहरु (Safety/Precautions):

दाना वनाउन प्रयोग गरिने कच्चा पदार्थ सफा हुनु पर्ने

सवै कच्चा पदार्थहरु एक आपसमा मिसिएको हुनु पर्ने

थोरै मात्रामा मिसाउने कच्चा पदार्थहरु जस्तै मिनरल मिक्सचरहरु मिसाउदा विशेष ध्यान दिने

तयारी दाना डल्लो परेको वा हुसी पलाएको छ भने नखुवाउने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ६ घण्टा

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

ब्याबहारिक : ४ घण्टा

८. कार्य (Task) : मिनरल ब्लक बनाउने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>बाखा फार्ममा लिस्टमा उल्लेखित सामग्री सहायताले पशु पालक कृषकले अथवा पशु सेवा प्राविधिकले</p> <p><u>कार्य (Task):</u></p> <p>मिनरल ब्लक बनाउने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> समान रुपमा मिसिएको हुनु पर्ने । धानको ढुटो ३६भाग, मोलासेस (खुदो) ३२, यूरिया मल १० भाग, मिनरल मिक्चर (फोट) ६ भाग, सिमेन्ट ५ भाग, चुन (Calcium Oxide) ६ भाग, नुन ५ भाग सामग्रीहरूको मात्रा हुनुपर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> मिनरल ब्लकको परिभाषा दिन सक्ने छन । ब्लकमा पाईने विभिन्न पौष्टिक आहाराको महत्व थाहा पाउने छन्। आवश्यक सामग्रीहरूको सूची थाहा पाउने छन् ।
२	धानको ढुटो ३६ भाग, मोलासेस (खुदो) ३२ भाग, यूरिया मल १० भाग, मिनरल मिक्चर (फोट) ६ भाग, सिमेन्ट ५, चुन (Calcium Oxide) ६, नुन ५ ग्राम संकलन गर्ने ।		
३	खुदो करिब ७० डिग्री से.सम्म उमाल्ने र यूरिया मिसाउने ।		
४	यूरिया पग्लिसकेपछि अरु बाँकी मिश्रण विस्तारै राखि चलाउने । राम्रो संग मिसिएपछि चिसो पार्ने।		
५	सेलाएको लेदोलाई चाहे अनुसारको साँचो (Mould) मा क्रमशः ३ किलो, २ किलो र १ किलोको तौल बराबर हुने गरि Moulding गरेर जमाउने ।		
६	जमाएको २/३ दिन जति हावादार ठाँउमा प्लाष्टिक माथि सुकाउने ।		
७	सुकेपछि उचित ठाउँमा भण्डारण गर्ने ।		
८	ब्लक आवश्यकता भएको पशुलाई चाट्न दिने (यदि ३ किलोको हो भने दुधालु गाईलाई ७-१० दिनसम्म दिन पुग्छ ।)		
९	सरसफाई गरि प्रयोग हुन बाँकी सामग्री भण्डारण गरिदिने ।		
१०	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

धानको ढुटो	३६ भाग	सिमेन्ट	५ भाग
मोलासेस (खुदो)	३२ भाग	चुन (Calcium Oxide)	६ भाग
यूरिया मल	१० भाग	नुन	५ भाग
मिनरल मिक्चर (फोट)	६ भाग		
साँचो	१ सेट		

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

- यूरिया मिसाउँदा होसियार भएर राम्ररी मिसाउने अन्यथा विग्रन सक्छ ।
- राम्ररी सुकिसकेपछि मात्र प्रयोग गर्ने नत्र विग्रन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

९ कार्य (Task) : जालो प्रविधिबाट भुईँ घांस खुवाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको गोठ वाखाको गोठमा कामगर्ने कामदारले	• घांसको महत्व • जालीवाला फिडरको महत्वघांसको सदुपयोग र समय वचत
२	तयार गरिएको जाली भएको फिडरमा घांस राख्ने		
३	आवश्यकता अनुसारको घांसराखी वाखालाई खान दिने	<u>कार्य (Task):</u> जालो प्रविधिबाट भुईँ घांस खुवाउने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • वाखाले सजिलैसंग घांसखान सक्ने हुनु पर्दछ	

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

जालीवाला फिडर

घांस

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

जालीवाला फिडर फलामको स्ट्याण्ड भएकाले काट्न सक्छ । डालेघांसले पशु तथा मान्छेको आंखा घोचन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१० कार्य (Task) : बाखाको चरन व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		
२	चरन विकास गरिएको ठाउबाट विभिन्न थरिका घांसहरूका नमुना संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u>	चरनमा पाइने विषालु घांसको पहिचान गर्ने र हटाउने ज्ञान । कलिला डाले तथा भूईं घांस काटि खुवाउन योग्य बनाउने (विषाक्तता) हटाउने ज्ञान ।
३	घांसको नमुनामा कोषे तथा अकोषे घांसहरू छुट्याउने	घांसविकास गरिएको स्थान वा कृषकको जग्गा	
४	कोषेघांसको पातको टुप्पामा फाटेको हुन्छ	<u>कार्य (Task):</u>	वाखापालनमा घांस विकासको महत्वका बारेमा जानकारी उन्नत तथा स्थानिय जातका डाले तथा भूईंघांसका घांसका जातहरू बारेमा जानकारी हुनेछ, कोषे तथा अकोषे घांसको महत्व बारे जानकारी हुनेछ ।
५	कोषेघांसको जरामा गुलाफी रंगको गिर्खाहरू भएको देख्ने तथा पहिचान गर्नेहुने छन ।	भूईंघांसका पहिचान गर्ने)	वाखाको आहारामा कोषेघांस अकोषे घांस मिसाउने भागका बारेमा जानकारी हुनेछ ।
६	समाग्रीहरू	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	वाखालाई कोषे वा अकोषे घांसमात्र खुवाउदा हुने बेफाईदाका बारेमा जानकारी हुनेछ ।
७	अभिलेख राख्ने	कोषेघांसको जरामा गुलाफी रंगको गिर्खाहरू भएको देख्ने तथा पहिचान गर्नेहुने छन ।	विषालुघांसहरूका बारेमा जानकारी हुनेछ । स्थानीय डाले/भूईं घांस पहिचान गर्ने ज्ञान ।

औजार,उपकरण र सामाग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हंसिया

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions): घांसहरू सुरक्षित

विषलु घाले पशु विरामी हुन सक्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

११ कार्य (Task) : कोषे तथा अकोषे घांसको पहिचान गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		
२	चरन विकास गरिएको ठाउबाट विभिन्न थरिका घांसहरूका नमुना संकलन गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>घांसविकास गरिएको स्थान वा कृषकको जग्गा</p> <p><u>कार्य (Task):</u></p> <p>भुईँघांसका पहिचान गर्ने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <p>कोषेघांसको जरामा गुलाफी रंगको गिर्खाहरू भएको देख्ने तथा पहिचान गर्नेहुने छन ।</p>	<p>चरनमा पाइने विषालु घांसको पहिचान गर्ने र हटाउने ज्ञान । कलिला डाले तथा भूईँ घांस काटि खुवाउन योग्य बनाउने (विषाक्तता) हटाउने ज्ञान ।</p> <p>वाखापालनमा घांस विकासको महत्वका वारेमा जानकारी उन्नत तथा स्थानिय जातका डाले तथा भुईँघांसका घांसका जातहरू वारेमा जानकारी हुनेछ कोषे तथा अकोषे घांसको महत्व वारे जानकारी हुनेछ । वाखाको आहारामा कोषेघांस अकोषे घांस मिसाउने भागका वारेमा जानकारी हुनेछ । वाखालाई कोषे वा अकोषे घांसमात्र खुवाउदा हुने बेफाईदाका वारेमा जानकारी हुनेछ । विषालुघांसहरूका वारेमा जानकारी हुनेछ । वर्षे तथा हिउदे घांसका जातहरू कोषा लाग्ने तथा कोष नलाग्ने घांसहरू र तिनका फाईदा तथा वेफाईदा</p>
३	घांसको नमुनामा कोषे तथा अकोषे घांसहरू छुट्याउने		
४	कोषेघांसको पातको टुप्पामा फाटेको हुन्छ		
५	कोषे घांसको जरामा गुलाफी रंगको गिर्खाहरू भएको देख्ने तथा पहिचान गर्ने छन ।		
६	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हंसिया

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions): घांसहरू सुरक्षित

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

१२. कार्य(Task) : डाले घांस रोप्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u> डालेघांस रोप्ने स्थान पोलीव्यागमा उमारीएको डालेघांसको वेर्ना</p> <p><u>कार्य (Task):</u> डाले घांस रोप्ने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u> मापदण्ड अनुसारको खाल्डो खनी त्यसमा कम्पोष्ट मलहालेर जरालाई क्षती हुन नदिने डाले घांसको जातअनुसार वीरुवाको दुरी व्यवस्था गर्नु पर्ने</p>	<p>डालेघांस रोप्नुको महत्व वारेमा जानकारी हुनेछ । डालेघांस रोप्दा प्रयोग गरिने मल र माटोको मिसावटका वारेमा जनाकारी हुनेछ । डालेघांसको विरुवा रोप्न आवश्यक पर्ने खाल्डो साईजका वारेमा जाकारी हुने छ । डालेघांसको एक विरुवाबाट अर्को विरुवाको रोप्ने दुरीका वारेमा जानकारी हुनेछ ।</p> <p>विभिन्न उन्नत तथा स्थानीय डालेघांसका जातहरू</p>
३	डालेघांसको विरुवा रोप्ने विरुवाका		
४	२.५ फिट गहिरो र १.५ फिट गोलाकारको खाल्डो		
५	खाल्डोबाट निकालिएको माटोलाई धुलो बनाउने		
६	सो माटोमा सोही वरावरको धुलो गोबरमल मिसाउने		
७	खाल्डोमा गोबर मल मिसाएको माटो भर्ने र विचमा विरुवा रोप्न एक विचमा जतीको खाल्डो बनाउने		
८	पोलीव्यागको विरुवाको एकापट्टी बाट पतीकोसहायत मुखबाट पिंधसम्म काट्ने		
९	काटेको पोलीव्यागलाई हटाउने		
१०	माटो सहितको वेर्नालाई गोबर मल सहितको माटो भरेको खाल्डोको विचमा लगेर रोप्ने		
११	वेर्ना रोपेको ठाउमा विस्तारी माटो थिच्ने		
१२	हल्का सिंचाई गर्ने ।		
१३	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो

खन्ती

राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल

पोलीव्यागमा उमारिएको घांसको वेर्ना

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पोलीव्याग काट्दा माटो खलवलीनु भएन

विरुवा रोप्दा जरा काटिनु भएन

गोबर मल राम्रोसंग माटोमा मिसिएको हुनु पर्ने

पोलीव्यागमा उमारिएको घांसको वेर्ना

एक खाल्डेदेखि अर्को खाल्डोको दूरी डालेघांसको साईज अनुसार ८ देखि १० फिट बनाउने ।

विरुवा सिधा पारेर रोप्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

१३ कार्य(Task) : नेपियर घांसको सेट रोप्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्य सम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने		
३	आवश्यकता अनुसारको जग्गालाई कोदालो सहायताले माटो धुलो बनाउने गरि खन्ने	दिईएको (Given): घांसविकासस्थान वा कृषकको जग्गा	भुईँ घांसका विभिन्न जातहरूका बारेमा जानकारी हुनेछ । उन्नत तथा स्थानिय जातका भुईँघांसका घांसका जातहरू बारेमा जानकारी हुनेछ नेपियर घांसको महत्व र यस्को रोप्ने प्रविधिका बारेमा थाहा हुने छ ।
४	राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल खनेको माटोमा पिसाउने	कार्य (Task): नेपियर घांसको सेट रोप्ने	
५	२ मिटरका दुरी रहने गरि जमिनको स्लोपको Opposite भागमा ड्यांग बनाउने	मापदण्ड (Standard): रोप्ने नेपियर सेट्स तीन आंख्लाको हुनु पर्दछ रोप्ने नेपियर सेट्सको जमिन माथि रहने टुप्पा सम्म र जमिन मुनी रहने छेउचही अलि ताछिएको हुनुपर्छ गोबर मल राम्रोसंग माटोमा मिसिएको हुनु पर्ने टोप्ने नेपियर सेट्स एक वर्ष पुरानो हुनु पर्छ । एक सेट्स देखि अर्को सेट्सको दुरी ७५ सेमी र लाईन विचको दूरी २ मिटरको हुनु पर्छ ।	
६	ड्यांगको विचमा नेपियर सेट्सलाई ४५ डिग्रीमा ढल्काएर ताछिएको भागलाई जमिनमा पर्ने गरि रोप्ने ।		
७	नेपियर सेट्सको दुई आंख्ला जमिन मुनी र एक आंख्ला जमिन माथी हुनु भएको हुनु पर्ने छ ।		
८	एक सेट्स देखि अर्को सेट्सको दुरी ७५ सेमी फरकमा रोप्ने		
९	सेट्स रोपिएको ठाउँमा माटो राखेर थिची दिने		
१०	हल्का सिचाई दिने ।		
११	सामानहरू यथास्थानमा राख्ने		
१२	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो	नेपियर सेट्स
खन्ती	सिचाई गर्ने पाईप
राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल	

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

रोप्ने नेपियर सेट्स तीन आंख्लाको हुनु पर्दछ
रोप्ने नेपियर सेट्सको जमिन माथि रहने टुप्पा सम्म र जमिन मुनी रहने छेउचही अलि ताछिएको हुनुपर्छ
गोबर मल राम्रोसंग माटोमा मिसिएको हुनु पर्ने
रोप्ने नेपियर सेट्स एक वर्ष पुरानो हुनु पर्छ ।
एक सेट्स देखि अर्को सेट्सको दुरी ७५ सेमी र लाईन विचको दूरी २ मिटरको हुनु पर्छ ।
नेपियर सेट्स रोप्दा सेट्सलाई जमिन तिर डिग्रीको कोणमा ढल्क्याएको हुनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

१४ कार्य(Task) भुईघांसको वेर्ना रोप्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने	<p>दिईएको (Given): घांसविकास गर्ने जग्गा वा कृषकको जग्गा</p> <p>कार्य (Task): घांसको वेर्ना रोप्ने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जमीन तयारी गर्दा माटोमा गोबर मल राम्रोसंग मिसिएको हुनुपर्छ ● एक वेर्ना देखि अर्को सेट्सको दुरी ४५ सेमी हुनु पर्छ । 	<p>भुई घांसका विभिन्न जातहरूका वारेमा जानकारी हुनेछ । उन्नत तथा स्थानिय जातका भुईघांसका घांसका जातहरू वारेमा जानकारी हुनेछ, विभिन्न प्रकारका बहुवर्षे घांसहरू लगाउने समय, प्रति रोपनी वेर्ना दर, लगाउने उपयुक्त समय, प्रति रोपनी घांस उत्पादन र घांस काट्ने समयका वारेमा जानकारी हुनेछ ।</p>
३	आवश्यकता अनुसारको जग्गालाई कोदालो सहायताले माटो धुलो बनाउने गरि खन्ने		
४	राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल खनेको माटोमा पसाउने		
५	२ मिटरका दुरी रहने गरि जमिनको स्लोपको Opposite भागमा एक वित्ता अग्लो ड्यांग बनाउने		
६	ड्यांगको विचमा करीव ४५ से मीको दुरीमा घांसको वेर्ना रोप्ने ।		
७	घांसको वेर्ना रोपिएको ठाउँमा माटो राखेर थिची दिने		
८	वेर्नामा हल्का सिचाई दिने ।		
९	सामानहरू यथास्थानमा राख्ने		
१०	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो
खन्ती
राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल

घांसको वेर्ना
सिचाई गर्ने पाईप

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

घांसको जारा चुडिन सक्छ ।
गोबर मल राम्रोसंग माटोमा मिसिएको हुनु पर्ने
एक सेट्स देखि अर्को सेट्सको दुरी ४० सेमी र लाईन विचको दूरी ६० सेमी हुनु पर्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१५ कार्य(Task) भुईघांसको वीउ छर्ने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u>	भुई घांसका विभिन्न जातहरूका बारेमा जानकारी हुनेछ । उन्नत तथा स्थानिय जातका भुईघांसका घांसका जातहरू बारेमा जानकारी हुनेछ विभिन्न प्रकारका बहुवर्षे घांसहरू लगाउने समय, प्रति रोपनी वीउ दर, लगाउने उपयुक्त समय, प्रति रोपनी घांस उत्पादन र घांस काट्ने समयका बारेमा जानकारी हुनेछ । राईजोवियम उपचार विधिका बारेमा जानकारी हुनेछ
३	आवश्यकता अनुसारको जग्गालाई कोदालो सहायताले माटो धुलो बनाउने गरि खन्ने	घांस विकास गर्ने स्थान	
४	राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल खनेको माटोमा मिसाउने	<u>कार्य (Task):</u> नेपियर घांसको सेट रोप्ने	
५	रासायनिक मलको मात्रा सिफरिस गरिए अनुसार प्रयोग गर्ने	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	
६	वीउछर्ने जग्गालाई सम्म पार्ने	● गोबर मल राम्रोसंग माटोमा मिसिएको हुनु पनेसिफरिस गरिएको मल र वीउकोमात्रा मात्र प्रयोग गरिएको हुन पर्ने	
७	वीउका जातअनुसारको वीउको प्रति रोपनी मात्रा हिसाव गर्ने		
८	एक लाईन देखी अर्को लाईन सम्मको दुरी ७५ सेमी देखी १०० सेमी सम्म बनाउने		
९	लाईनमा वीउ छर्ने र माटोले १ सेमी जती पर्ने (कोपे जातका घांसलाई वीउ छर्नु भन्द अगाडी राईजोवियले उपचार गर्ने)		
१०	हल्का सिचाई दिने ।		
११	सामानहरू यथास्थानमा राख्ने		
११	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो

खन्ती

राम्रोसंग कुहिएको गोबर मल

वीउ

सिचाईगर्ने पाईप

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

घांसको वीउहरूमा अन्य चिजहरू मिसिएको हुनु हुदैन ।

जमिनको तयारी राम्रो हुनुपर्छ

वीउ जमिन मुनी धेरै गहिरोमा पर्यो भने नउर्मन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

१६ कार्य (Task) : डाले घांस काट्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> डालेघांस लगाईएको ठाउ बाखा फार्ममा काम गर्ने व्यक्ति <u>कार्य (Task):</u> डाले घांस काट्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • डाला काट्दा एकै पटकमा काटिएको हुनु पर्ने ।	• डाले घांसको जात र उमेरका आधारमा डालेघांस काट्ने • मुख्य मुना काटेपछी शाखा हांगाबाट धेरै घांस प्राप्त हुने
२	डालेघांसलाई काट्ने मान्छेको उचाईको अनुसार २ वर्षमा मुख्य हांगा काट्ने ।		
३	त्यस पछि आवश्यकता आधारमा बाहिर आएका हांगाहरू काट्दै जाने ।		
४	डाला काट्दा एकै पटकमा काट्ने । एउटै डालालाई धेरै पटक लगाएर नकाट्ने ।		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

डाला काट्न खुर्पा, डोरी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

डाले घांसको हांगाकाट्दा काट्ने मान्छेको शरिर पनि काटिन सक्छ कलिलो घांस खुवाउदा बाखले छेर्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

१७ कार्य (Task) : भुई घांस काट्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> भुईघांस लगाईएको वारी बाखा फार्ममा कामगर्ने कामदार <u>कार्य (Task):</u> भुई घांस काट्ने <u>मापदण्ड (Standard):</u> • घांसकाट्दा जमिनबाट ४ सेमी जती छोडेर काट्ने	<ul style="list-style-type: none"> • भुई घांसको उमेर र जातका आधारमा भुई घांस काट्ने • ४ औला जमीनबाट छोडेर काट्दा धेरै गांज आउने र धेरै घांस प्राप्त हुने
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	रोपेको ३ महिना जती भएको घांसको प्लट रोज्ने वा वारी आली कान्तामा भएको घांस रोज्ने		
४	घांसको जातको आधारमा जमिनबाट ४ औला छोडेर घांस काट्ने ।		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हसिया, डोरी, घांसको प्लट

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

- घांसकाट्दा हात पनि काट्न सक्छ
- घांसको पातले आंखामा लाग्न सक्छ
- कलिलो घांस खुवाउदा वाखले छेर्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : १ घण्टा

१८ कार्य(Task) : भुण्ड्याउने प्रविधिबाट घांस खुवाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको फार्ममा वाखा फार्ममा काम गर्ने कामदारले <u>कार्य (Task):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● डोरीमा घांस भुण्ड्याउने <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● डोरीमा बाँधिएको घांस नफुस्कने हुनु पर्ने ● बाँधिएको घांस भुण्ड्याउने लत्रेको हुन नहुने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● वाखाको घांस खाने वानीका वारेमा थाहा पाउने छन । ● घांसलाई डोरीमा भुण्ड्याएर वाखालाइए खुवाउदा हुने फाईदाका वारेमा जानकारी प्राप्त गर्ने छन । ● निर्मली करण गर्दा प्रयोग गरिने विभिन्न औषधि र तिनीहरूको प्रयोगको मात्राका वारेमा जानकारी लिनेछन
३	वाखाको गोठको छानामा डोरी बाध्ने		
४	डोरीलाई आवश्यकता अनुसार तलमाथी मिलाउने		
५	डोरीमा भुई वा डालेघांस बाध्ने र वाखाको साईज अनुसार तलमाथी मिलाउन		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

- घांसबाध्ने डोरी
- डाले वा भुईघा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

- डालेघांसका हांगाबाट शरिरमा चोटपटक लाग्न सक्ने

मोड्युल ४: बाखाको स्वस्थ व्यवस्थापन गर्ने ।

समय : २९ घण्टा (सै) + ६४ घण्टा (ब्या) = ९३ घण्टा

बर्णन (Description): यस सहजिकरण गर्ने मोड्युल अर्न्तगत बाखाको स्वस्थ व्यवस्थापन गर्ने संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु बाखाको स्वस्थ व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

१. निमोनियाको व्यवस्थापन गर्ने ।
२. प्यारालाइसिस व्यवस्थापन गर्ने ।
३. पेट ढाडिने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
४. छेँने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
५. खोइरो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
६. खुर कृहिने रोग व्यवस्थापन गर्ने ।
७. काप्रो बनाउन ।
८. खुट्टा भाँचिएको प्राथमिक उपचार गर्ने ।
९. लहुमुते रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
१०. पिसाव बन्द हुने लक्षणको व्यवस्थापन गर्ने ।
११. टिटानस रोगको व्यवस्थापन -पहिचान, उपचार) गर्ने ।
१२. विष खाएको बाखाको उपचार गर्ने ।
१३. मासुमा सुई लगाउने ।
१४. छाला मुनि सुई लगाउने ।
१५. आंखा भित्र लाग्ने जुकाको व्यवस्थापन गर्ने ।
१६. सामान्य घाउको प्राथमिक उपचार गर्ने ।
१७. औँसा परेको घाउको उपचार गर्ने ।
१८. थुनेलोको व्यवस्थापन गर्ने ।
१९. अंकुसे जुका पहिचान तथा नियन्त्रण गर्ने ।
२०. पिलो/अविरोको व्यवस्थापन गर्ने ।
२१. मुहालो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
२२. बाखाको तापकाम लिने ।
२३. बाखाको पल्स रेट लिने ।
२४. बाखा श्वास प्रश्वास दर मापन गर्ने ।
२५. साल अड्केको व्यवस्थापन गर्ने ।
२६. रिहाइट्रेसन भोलवाट रिहाइट्रेसनको उपचार गर्ने ।
२७. ग्रास टिटानिको व्यवस्थापन गर्ने ।
२८. खोरेत रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
२९. PPRरोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
३०. (टिमपेनी, इम्याक्सन) पेट फुल्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु बाखाको आधारभुत व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

१. उपियाको पहिचान/उपचार गर्ने ।
२. जुम्राको पहिचान/उपचार गर्ने ।
३. नाम्ले/माटेको पहिचान/नियन्त्रण गर्ने ।
४. फिते जुकाको लक्षणको पहिचान /नियन्त्रण गर्ने ।
५. किर्नाको पहिचान /उपचार गर्ने ।
६. लुतोको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
७. पानी/खरी जुकाको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
८. दादको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
९. चुर्नाको पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।
१०. सानो गोलो जुका पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।

कार्यहरु (Tasks) :

१. निमोनियाको व्यवस्थापन गर्ने ।
२. प्यारालाइसिस व्यवस्थापन गर्ने ।
३. पेट ढाडिने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
४. छेर्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
५. खोइरो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
६. खुर कुहिने रोग व्यवस्थापन गर्ने ।
७. काप्पो बनाउने ।
८. खुट्टा भाँचिएको प्राथमिक उपचार गर्ने ।
९. लहुमुते रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
१०. पिसाव बन्द हुने लक्षणको व्यवस्थापन गर्ने ।
११. टिटानस रोगको व्यवस्थापन -पहिचान, उपचार) गर्ने ।
१२. विष खाएको बाखाको उपचार गर्ने ।
१३. मासुमा सुई लगाउने ।
१४. छाला मुनि सुई लगाउने ।
१५. आंखा भित्र लाग्ने जुकाको व्यवस्थापन गर्ने ।
१६. सामान्य घाउको प्राथमिक उपचार गर्ने ।
१७. औँसा परेको घाउको उपचार गर्ने ।
१८. थुनेलोको व्यवस्थापन गर्ने ।
१९. अंकुसे जुका पहिचान तथा नियन्त्रण गर्ने ।
२०. पिलो/अविरोको व्यवस्थापन गर्ने ।
२१. मुहालो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
२२. बाखाको तापकाम लिने ।
२३. बाखाको पल्स रेट लिने ।
२४. बाखा श्वास प्रश्वास दर मापन गर्ने ।
२५. साल अड्केको व्यवस्थापन गर्ने ।
२६. रिहाइड्रेसन भोलवाट डिहाइड्रेसनको उपचार गर्ने ।
२७. ग्रास टिटानिको व्यवस्थापन गर्ने ।
२८. खोरेत रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
२९. PPRरोगको व्यवस्थापन गर्ने ।
३०. (टिमपेनी, इम्प्याक्सन) पेट फुल्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

कार्यहरु (Tasks) :

१. उपियाको पहिचान/उपचार गर्ने ।
२. जुम्माको पहिचान/उपचार गर्ने ।
३. नाम्ले/माटेको पहिचान/नियन्त्रण उपचार गर्ने ।
४. फिते जुकाको लक्षणको पहिचान /नियन्त्रण गर्ने ।
५. किर्नाको पहिचान /उपचार गर्ने ।
६. लुतोको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
७. पानी/खरी जुकाको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
८. दादको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
९. चुर्नाको पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।
१०. सानो गोलो जुका पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (**Task Analysis**)

(बाखाको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१ कार्य (Task) : निमोनियाको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): रोगी पशु पशु सेवा प्राविधिकले वा वाखा खोरमा</p> <p>कार्य (Task) निमोनियाको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> वाखाको लक्षण अनुसार निमोनिया लागेको वाखा छुट्याउन सक्ने वाखाको शारिरिक तौल अनुसार औषधिको मात्रा मिलाएर खुवाउन सक्ने 	<p>निमोनियम लागेको रोगी पशुले देखाउनेको लक्षण वारे जानकारी हुने</p> <p>वाखामा लग्ने अन्य यस्तै लक्षण देखिने रोगहरू जस्तै पिपिआर, सिसिपिपि का वारेमा समेत जानकारी हुने</p>
२	रोगी पशुलाई छुट्टै राख्ने ।		
३	रोगी पशुको लक्षणहरू हेर्ने । (छोटो छोटो सांस फेर्छ, सास गाह्रो गरी फेर्छ, धक्दछ, नाकबाट सिंगान बगाउँछ, सिंगानको रंग पनि पहेलो हुन सक्छ, ज्वरो आउँछ र खोकी रहन्छ ।		
४	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा क्याफ्लोन, कफगो कफेक्स आदि नाम गरेका आर्युवेदिक धूलो औषधी पशुको तौल अनुसार १०(२० ग्राम का दरले बिहान बेलूका गरी ५ - ६ दिन सम्म मनतातो पानीमा राखी खुवाउने		
५	नाकको डांडी र घांटीको किलकिले वरिपरि भिक्स अथवा १ भाग कपूरलाई २० भाग खाने तेलमा फिटेर लगाउने ।		
६	पशुलाई न्यानो, ओभानो र ठिक्क हावा खेल्ने ठाउँमा राख्ने ।		
७	ग्यांस बढ्ने किसिमको दाना नखुवाउने ।		
८	सामान्य औषधीले नभएमा पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा एन्टिबायोटिक चक्की वा सूई दिने ।		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधि, निडिल, सिरिन्ज, थर्मामिटर

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखा समतदा समात्ने मान्छेलाई हान्ने डर हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

२ कार्य (Task) : प्यारालाइसिस (कुम्भी) व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>रोगी वाखा कृषक वा पशु स्वास्थ्य प्राविधिक</p> <p><u>कार्य (Task):</u></p> <p>प्यारालाइसिस व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● वाखाको लक्षण अनुसार निमोनिया लागेको वाखा छुट्याउन सक्ने ● वाखाको शारिरिक तौल अनुसार औषधिको मात्रा मिलाएर खुवाउन सक्ने 	<p>प्यारालाइसिस हुने विभिन्न अवस्थाहरूका वारेमा जानकारी गराउने जस्तै नसामा चोट, हड्डी वा जोर्नी चोटपटक, वाथरोगी र प्यारालाइसिस सम्बन्धका वारेमा जानकारी गराउने ।</p>
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	पशुलाई लागेको चोटको आधारमा पारालाइसिस भएको अंग पत्ता लगाउने		
४	पशुको अंगको खुट्टाको पारालाइसिस भएमा काम्रो तयार गरि लगाउने		
५	शरिरमा पारालाइसिस भएमा टांड बनाई पशुलाई जमिनबाट माथि राख्ने		
६	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सहायताले पशुलाई लागेको चोटको आधारमा आवश्यक उपचार गर्ने ।		
७	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सहायताले पशुले देखाएको लक्षण र शारिरिक अवस्थाको आधारमा उपचार गर्ने		
८	पशुलाई आराम गर्न दिने		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधि, निडिल, सिरिन्ज, टांड बनाउने सामग्री, काम्रो

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखा समत्वा समात्ने मान्छेलाई हान्ने डर हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

३ कार्य (Task) : पेट ढाडिने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): पेट ढाडिने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>कार्य (Task): पेट ढाडिने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> पेट ढाडिने रोगको राम्रोग व्यवस्थापन गोरको 	पेट ढाडिनाका कारणहरू प्रमुख लक्षणहरू र यसको उपचारका बारेमा जानकारी लिनेछन
२	पशुलाई बस्न नदिई हिंडाउने वा उभ्याएर राख्ने १।२ दिनसम्म । पशुलाई पछिल्लो हर होचो हुने गरी बांध्ने ।		
३	टिम्पोल वा एफ्रोन औषधी २०(३० ग्रामका ग्रामको दरले ८।८ घण्टामा मनतातो पानीमा राखी खुवाउने ।		
४	तारपिनको तेल ३० एम.एल (६ चिया चम्चा) आलसको तेलमा मिसाई खुवाउने ।		
५	कूनै औषधी नपाएमा घरयासीरूपमा पाईने एक मूठी , ज्वानो, ल्वाड, सिलिटमूर, अदूवा कुटेर एकमूठी मनतातो पानीसंग खुवाउने ।		
६	सूख्खा घांसपात, खोस्टा, पराल मात्र खान दिने		
७	पशु सेवा प्राविधिक वा कार्यकर्तासंग सेवा लिने		
८	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

स्थानिय रुपमा उपलब्ध हुने औषधिहरू, टिम्पोल आदि

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखा समत्दा समात्ने मान्छेलाई हान्ने डर हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ६ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

४ कार्य (Task) : छेर्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p>दिईएको (Given): विरामी वाखा कृषको खोर</p> <p>कार्य (Task): छेर्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्न र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> छेरोटी रोगका कारणहरू वाखामा विषणु, जिवाणु, किटाणु र परजीवीहरूबाट लाग्ने महामारी रोगहरू र तीनीहरूका लक्षण विभिन्न उमेर र अवस्थाका वाखाहरूको व्यवस्थापन
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	विरामी वाखाहरूलाई बथानबाट छुट्टै राख्ने		
४	रिहाइडेसन भोल तयार गर्ने		
५	रिहाइडेसन भोल विरामी पशुलाई खानसक्ने जती खुवाउने । तर छेरोटी लागेका साना पाठापाठीहरूलाई एकै पल्ट दिनु हुदैन ।		
६	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सल्लाहमा, नसाबाट सलाईन पानी दने ।		
७	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सल्लाहमण्टिवायोडिक र सल्फोनामाइड औषधि विरामी वाखाको अवस्था हेरी खुवाउने		
८	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

तताएको पानी, रिहाइडेसन भोल तयार पार्नकालागि आवश्यक सामग्रीहरू जस्तै नुन, चिनी, पानी तताउने भाँडो, चुल्हो

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

धेरै छेरेको वाखको आचीबाट लुगा फोहर हुन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

५ कार्य (Task) : खोइरो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>रोगी पशु पशु स्वास्थ्य प्राविधिक वा वाखा फार्ममा काम गर्ने व्यक्ति</p> <p><u>कार्य (Task):</u> खोइरो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> वाखाको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्न र खुवाउन/सुई लगाउन सक्नु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> वाह्यपरजिवीबाट छालामा हुने रोगहरू विभिन्न वाह्य परजिवीहरूका वारेमा जानकारी खोइरोबाट हुनु नकारात्मक असरका वारेमा जानकारी लिने
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	रोगी पशुहरूलाई वथानबाट छुट्याउने		
४	रोगी पशुहरूलाई ०.५ प्रतिशतको मालाथियन विषादीको भोलमा डिपिंग ट्यांकमा डुवाउने		
५	आईभरमेक्टीन औषधि पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सल्लाहमा वाखाको शारिरीक तौल अनुसार छालामा सुई लगाउने		
६	सोत्तर र वाखाको वर्क्याम्लाहरू सफा गरि खोरमा औषधि छर्ने । औषधि छर्केको खोरमा ३ हप्तासम्म पशुहरू नराख्ने		
७	रोगी र रोगी पशुसंग लसपस भएका पशुको उपचार २ हप्तामा पुनः विषादी भोलमा डुवाउने		
८	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

विषादिहरू: मालाथियन, आईभरमेक्टीन ईन्जेक्सन, निडिल, सिरिन्ज, आदि

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

विषादीको प्रयोग गर्दा मानिसमा यसको असर हुनबाट जोगाउने

नाक, मुख छोप्ने र हातमा पन्जा लगाएर र आंखामा चस्मा लगाएर मात्र काम गर्नु पर्दछ ।

गर्भीणी वाखाहरूलाई विषादीपानीमा नडुवाउने

प्रयोग भएको विषादी पानी गहिरो खाल्डो खनेर पुरी दिनुपर्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

६ कार्य (Task) : खुर कुहिने रोग व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको वाखाको खोर वाखा फार्म रोगी जनावर <u>कार्य (Task):</u> खुर कुहिने रोग व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • वाखाको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्न र खुवाउन सक्नु पर्ने छ ।	• जीवाणुबाट हुने विभिन्न रोगहरूका वारेमा जानकारी लिने
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	रोगी वाखालाई वथानबाट अलग सुखा ठाउमा राख्ने		
४	खुर कुहिएको ठाउमा दिनको तिन पटक नीलो तुथो (Cuppor Sulphate) र १ प्रतिशत फर्मालीन को भोलमा खुट्टा डुवाउने		
	घाउमा भिँगा वस्न नदिन हिमेक्समल्हम लगाउने		
५	उपचार लगातार ७-८ दिन सम्म गर्ने		
६	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा एण्टिबायोटिक सुई लगातार ५ दिन सम्म मासुमा लगाउने		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

निलोतुथो, फर्मालिन, एण्टिबायोटिक, निडिल र सिरिन्ज, हिमेक्स मल्हम

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

रोगीवाखालाई वथानबाट हटाउने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

७. कार्य(Task) : काप्रो बनाउने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		<ul style="list-style-type: none"> ● काप्रोको महत्वका बारेमा जानकारी पाउनेछन् । ● काप्रो बनाउने तरीकाहरू थाहा पाउने छन् ।
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u>	
२	काप्रोको साइज नाप्ने ।	कृषको गोठमा अनुरोध भइ आएमा मर्केको, हातखुट्टाको हड्डी भाँचिएको पशुको लागि प्राप्त बाँस, डोरी, ताछ्ने औजार, हसियाको सहायताले	
३	सुकेको वांसको घना लिने र काप्रोको साइज अनुसार करीव १ ईन्च चौडाई र १२ ईन्च लम्वाई भएका वासका कप्टेराहरू बनाउने । वासका कप्टेराहरूका चौडाईको छेउतीर हसियाले खुर्किने	<u>कार्य (Task):</u> काप्रो बनाउने	
४	यस्ता वासका कप्टेराहरूलाई सुतरीको धागोलाई क्रस बनाई विस्तारै बाध्दै आवश्यकता अनुसारको लम्वाईसम्म लैजाने	<u>मापदण्ड (Standard):</u> काप्रो बाधिंएको ठाउंबाट नसरेको हुनु पर्ने ।	
५	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

तयारी काप्रो आवश्यक साइज अनुसारको हुनु पर्दछ ।

काप्रो बाध्ने डोरी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वासको कप्टेराको चौडाइ पट्टी राम्रोसंग खुर्किने हुनु पर्दछ

काप्रा प्रयोग गर्दा पशुको खुट्टामा काट्ने वा वांसको टुक्रा विभ्ने हुन सक्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक: ३ घण्टा

कार्य(Task) : तयारी काप्रो प्रयोगगरि भाँचिएको खुट्टाको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने	<p>दिईएको (Given):</p> <p>खुट्टा भाँचिएको पशु</p> <p>पशु फार्म वा कृषकको गोठ</p> <p>कार्य (Task):</p> <p>तयारी काप्रो प्रयोगगरि भाँचिएको खुट्टाको उपचार गर्ने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> वाधिएको काप्रोले भाँचिएको ठाउँमा सपोर्ट हुनु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> काप्रोको महत्वका बारेमा जानकारी पाउनेछन् ।
२	आवश्यकता अनुसार लम्वाई र चौडाई भएको तयारी काप्रो लिने		
३	पशुलाई विस्तारै भुईँमा सुताउने वा ठुला पशुहरूलाई टांड बनाएर राख्ने		
४	तयारी काप्रोलाई लाई विस्तारै भाँचीएको खुट्टामा एकातीरको छेउबाट अर्को तिरको छेउमा भाँचिएको ठाउँमा कसै वाध्ने		
५	अभिलेखराख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

खुट्टाभाँचिएको पशु

तयारी काप्रो

काप्रो वाध्ने डोरी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाँसको कप्टेराको चौडाइ पट्टी राम्रोसंग खुरकिने हुनु पर्दछ

काप्रा प्रयोग गर्दा पशुको खुट्टामा काट्ने वा वाँसको टुक्रा विभ्ने हुन सक्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

९ कार्य (Task) : लहुमुते रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
२	रोगी पशुलाई बथानबाट अलग राख्ने	<u>दिईएको (Given):</u>	
३	पशु सेवा प्राविधिकको निरीक्षणमा वेरेनिल वा प्रोनिल सुई १०० के.जी जिवित तौलका लागि ०.८- १.६ ग्राम (१ ग्राम औषधिलाई ५ एम एल डिस्टिल वाटरमा घोलेर मासुमा दिने)	कृषको खोर रोगी पशु	
४	भोली पल्ट अघिल्लो दिनको मात्रालाई आधा गरि सुई दोहोर्‍याउने	<u>कार्य (Task):</u>	प्रोटोजोवाबाट हुने रोगहरू तीनको पहिचान र रोकथामका उपायहरू वाखाले जंगलीघास जस्तै उन्चू (Fern) खाएपछि पिसाव रातो हुने र प्रोटोजोवाबाट हुने लहुमुते रोगको फरक
५	५ % बवेसान भोल १०० के.जी. तौलको लागि २ एम एलका दरले छालामा सुई लगाउने	लहुमुते रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।	
६	तेश्रो दिन देखि आयरन बढी भएको औषधि दानामा मिसाएर वा		
७	सुई पाईने भए ३ देखि ४ दिन सम्म दिने		
८	पशु ज्यादै दुख्ने भएमा सलाईन वा ५-१० % को डक्सट्रोज सलाईन नसाबाट सुई लगाउने	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	
९	वेरेनियल सुईले पशुमा प्रतिक्रिया (Reaction) गर्ने सम्भावनाभएकाले पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा एभिल ईन्जेक्सन पनि दिने	<ul style="list-style-type: none"> लहुमुन वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्न र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	
१०	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

वेरेनियल वा प्रोनिल औषधि, सिरिन्ज, निडिल, बवेसान, डेक्सट्रेज सलाईन, एभिल ईन्जेक्सन,

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

सुईलाउदा पशु तथा लगाउने मानिसमा घाउ हुन सक्छ

वेरेनियल सुईले प्रतिक्रिया (Reaction) गर्ने भएकाले एभिल ईन्जेक्सन पनि दिदा राम्रो हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

१० कार्य (Task) : पिसाव बन्द हुने लक्षणको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	दिईएको (Given): पिसाव बन्द भएको पशु निडिल, सिरिन्ज, सावुन, पानी, मग, औषधिहरू कार्य (Task): पिसाव बन्द हुने लक्षणको व्यवस्थापन गर्ने । मापदण्ड (Standard): • वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ ।	<ul style="list-style-type: none"> • पशुमा छेरौटी लागेमा • पिसव बन्दहुने कारणहरू • पिसाव बन्दहुदा देखिने लक्षणहरू • वोकाको लिंग सुनीएको वा चोट पटक लागेको अवस्थामा पिसाव नफेर्ने
२	वाखाको लक्षणको आधारमा (छेरौटी लागेको अवस्थामा) पिसाव कम हुन सक्ने भएकाले प्रसस्त पानी खुवाउने		
३	पशुलाई रिहाइसिन भोल तयार गर्ने		
४	अन्य अवस्थामा म्यागसल्फ (१२० -१५०) र पोटेसियम नाईट्रेट (८ ग्राम) मिसएर पशुस्वास्थ्य प्राविधिकको सल्लाह अनुसार पानीमा मिसाएर खुवाउने		
५	छेरौटी नालागेको पशुमा पिसाव बन्द भएमा पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाह अनुसार Laxis वा Ridema जस्ता सुई मासुमा दिने		
६	पथथरी जमेको शंका भएमा प्राविधिकको सल्लाह अनुसार सिष्टेन (Cystone) वा स्टोनिल (Stonil) औषधि प्रयोग गर्ने ।		
७	लिंग सुनीएको वा चोट पटक लागेको अवस्थामा पशुस्वास्थ्य प्राविधिकको सहायताले अनुसार एन्टिबायोटिकको उपचार समेत गर्ने ।		
८	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधि, चोटपटक उपचारगर्ने औषधि, एण्टिबायोटिक

औषधिहरू Laxis, Ridema, Cystone), Stonil, एण्टिबायोटिक, निडिल, सिरिन्ज म्यागसल्फ र पोटेसियम नाईट्रेट

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

औषधिको मात्रा मिलउन नसकेमा पशु लाई हानी गर्छ

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

११ कार्य (Task) : टिटानस रोगको व्यवस्थापन (पहिचान, उपचार) गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p>दिईएको (Given): विरामी वाखा पशु सेवा प्राविधिक वा वाखा फार्ममा कामगर्ने कामदारले</p> <p>कार्य (Task): टिटानस रोगका व्यवस्थापन-पहिचान, उपचार) गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> पेनिसिलिन वा स्ट्रेप्टो पेनिसिलिन सुई लगाउदा शरिरमा चोटपटक लाग्नु भएन 	<ul style="list-style-type: none"> टिटानस लक्षण, उपचार, र रोकथामका विषयमा जानकारी दिने टिटानस लगाउने जीवाणु वस्ने र सर्न सक्ने सम्भावित ठाउहरूका बारेमा जानकारी टिटानस रोग लाग्न नदिन अपनाउनु पर्ने सावधानीका विषयमा जानकारी दिन खियालागेको फलामले काटेको घाउ वा शरिरमा भएको चोटपटक मार्फत जमिनमा रहेका जिवाणु शरिरमा पस्ने विषयमा जानकारी
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	रोगी पशुलाई बथानबाट टाढा राख्ने		
४	टिटानस लागेको वाखा लडखड्याउने, शरिरको टाउको, घांटी बटारिने, वेहोस हुने र अन्त्यमा वाखा मर्छ ।		
५	वाखालाई पेनिसिलिन वा स्ट्रेप्टो पेनिसिलिनको डवल डोज (१ ग्राम) पशु सेवा प्राविधिकको सहायताले दिने		
६	पेनिसिलिन वा स्ट्रेप्टो पेनिसिलिन सुई लगाउदा शरिरमा रियाक्सन भए एभिल इन्जेक्सन दिने		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

पेनिसिलिन वा स्ट्रेप्टो पेनिसिलिन सुई, सिरिन्ज, निडिल, एभिल इन्जेक्सन

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पहिलो पटक पेनिसिलिन वा स्ट्रेप्टो पेनिसिलिन सुई लगाउदा शरिरमा रियाक्सन हुन सक्छ ।

पेनिसिलिन वा स्ट्रेप्टो पेनिसिलिन सुई लगाउदा शरिरमा चोटपटक लाग्नु भएन ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१२ कार्य (Task) : विष खाएको वाखाको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> विषालु पदार्थ खाएको वाखा, कार्य (Task): विष खाएको वाखाको उपचार गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● सुई लगाउदा शरिरमा चोटपटक लाग्नु भएन ● वाखको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> ● वाखाको चरन क्षेत्रमा पाईने विभिन्न विषालु भुई तथा डाले घांसको नामहरूका बारेमा जानकारी ● विषालु पदार्थ खाएको वाखाले देखाउने लक्षणहरूका बारेमा जानकारी
२	विषालु पदार्थ खाएका शंकालागेका वाखाहरूको चरन क्षेत्रमा वारेमा जानकारी गराउने		
३	विषालु पदार्थ खाएका शंकालागेका वाखालाई २५ ग्राम म्याग्नेसियम सल्फेट खुवाउने		
४	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा एभिल ईन्जेक्सन दिने		
	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा एट्रोफिन सल्फेटको सुई लगाउने		
५	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा स्लाईन वा डेक्स्टोज स्लाईन नसामा दिने		
६	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

म्याग्नेसियम सल्फेट, एभिल ईन्जेक्सन, सिरिन्ज, निडिल

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पशु लाई ट्याण्डल गर्दा सावधानी पूर्वक गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

१३. कार्य(Task) : मासुमा सुई लगाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	दिईएको (Given): पशु फार्म जिवित जनावरलाई औषधी सुईको माध्यमद्वारा दिन आवश्यक भएमा निडिल,सिरिन्जको सहायताले कार्य (Task): मासुमा सुईलगाउने मापदण्ड (Standard): • सुई लगाएको ठाउँबाट रगत नआएको हुनुपर्ने । • निडिल छडके हुनुहुँदैन सिधा prink गरेको हुनुपर्छ ।	• पशुलाई कावुमा ल्याउनुको महत्व • कावुमा ल्याउने तरिका • कावु गर्ने प्रविधिको प्रकार • औषधी प्रयोग गर्ने तरिका • मासुमा सुई किन लगाउने • मासुमा मात्र लगाईने औषधिक वारेमा
२	पशुलाई (मानिस,डोरी, ट्रेविज तथा अन्य सहायताले) कावुमा ल्याउने ।		
३	सिरिन्ज, निडिल र औषधी तयार गर्ने ।		
४	सिरिन्जमा आवश्यक मात्राको औषधी भर्ने ।		
५	सिरिन्जमा भएको हावाका फोका (Air bubble) पूर्ण रूपमा हटाउने ।		
६	पशुको शरीरमा सुईदिने (फिला/घाँट, मासुभएको) ठाउँ छनौट गर्ने ।		
७	स्प्रीट स्वाबले सुई लगाउने ठाउँमा सफा गर्ने ।		
८	स्प्रीट स्वाबले सफा गरेको ठाउँमा निडिल (Prick) खोप्ने ।		
९	सिरिन्जमा निडिल राम्ररी टाइट गर्ने (यदि निडिलमात्रै खोपेको हो भने)		
१०	विस्तारै औषधी पास गर्न पिस्टनले धकेल्ने ।		
११	औषधी पास गरिसकेपछि निडिल बाहिर निकाल्ने ।		
१२	सुईलाएको ठाउँमा हातले मिचिदिने ।		
१३	सामग्रीहरू सफागरी उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने ।		
१४	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कास्टिङ डोरी (Casting rope)/ ट्रेविज (Travis)

सिरिन्ज

निडिल

स्प्रीट स्वाब

औषधी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पशु पूर्ण कावुमा छ छैन विचार गर्ने ।

सिरिन्जमा औषधी भर्दा Air babbles (हावाका फोकाहरू) पूर्णतया: हटाउने ।

मासुमा निडिल Prink गरिसकेपछि, मासुमा परेनपरेको Back pull गरि रगत आयो आएन जाँच गर्ने (मासुमा परेको भए सिरिन्जले तान्दा रगत आउँदैन र नशामा परेको भए रगत सिरिन्जमा देख्न सकिन्छ ।) यदि नशामा परेको भए निकाली पुनः Prink गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

१४. कार्य(Task) : छालामुनी सुईलगाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		•
१	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given):</p> <p>पशु फार्म जिवित जनावरलाई औषधी सुईको माध्यमद्वारा दिन आवश्यक भएमा निडिल,सिरिन्जको सहायताले पशु प्राविधि</p> <p>कार्य (Task):</p> <p>छालामुनि सुईदिने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • सुई लगाएको ठाउँबाट रगत नआएको हुनुपर्ने । • निडिल छड्के (करीव ४५ डिग्रीको कोणमा) पर्ने गरि prink गरेको हुनुपर्छ। 	<ul style="list-style-type: none"> • पशुलाई कावुमा ल्याउनुको महत्व • कावुमा ल्याउने तरिका • औषधी प्रयोग गर्ने तरिका • कावु गर्ने प्रविधिको प्रकार • छालामुनि सुईकिन लगाउने • कस्तो औषधिलाई मात्र छालाबाट सुई लगाइन्छ
२	पशुलाई (मानिस,डोरी, ट्रेविज तथा अन्य सहायताले) कावुमा ल्याउने ।		
३	सिरिन्ज, निडिल र औषधी तयार गर्ने ।		
४	सिरिन्जमा आवश्यक मात्राको औषधी भर्ने ।		
५	सिरिन्जमा भएको हावाका फोका (Air bubble) पूर्ण रुपमा हटाउने ।		
६	पशुको शरीरमा सुईदिने (घाँटी तथा अन्य) ठाउँ छनौट गर्ने ।		
७	सुइलाउने ठाउँको छाला अधिकतम आफुतिर तानेर स्पीट स्वाबले सुई लगाउने ठाउँमा सफा गर्ने ।		
८	स्पीट स्वाबले सफागरेको ठाउँमा अलिकति छड्के (४५ डिग्रीको कोण) गरि निडिल (Prink) खोप्ने ।		
९	सिरिन्जमा निडिल राम्ररी कस्ने (यदि निडिलमात्रै खोपेको हो भने)		
१०	विस्तारै औषधी पास गर्न पिस्टनले धकेल्ने ।		
११	औषधी पास गरिसकेपछि निडिल बाहिर निकाल्ने ।		
१२	सुईलाएको ठाउँमा हातले मिचिदिने ।		
१३	सामग्रीहरू सफागरी उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने ।		
११	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कास्टिङ डोरी (Casting rope)/ ट्रेविज (Travis), मानिस, सिरिन्ज, निडिल, स्पीट स्वाब, औषधी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पशु पूर्ण कावुमा भएनभएको विचार गर्ने

सिरिन्जमा औषधी भर्दा Air babbles (हावाका फोकाहरू) पूर्णतया: हटाउने ।

छालामा निडिल छड्के गरि Prink गरिसकेपछि छाला अलिकति आफुतिर तान्न नविसर्ने जसले गर्दा मासुमा परेको भए पनि

Back pull गरि छालामा भार्न सकिन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

१५ कार्य (Task) : आंखा भित्र लाग्ने जुकाको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p><u>दिईएको (Given):</u> विरामी वाखा पशु सेवा प्राविधिक वा वाखा फार्ममा कामगर्ने कामदारले</p> <p><u>कार्य (Task):</u> आंखा भित्र लाग्ने जुकाको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u> ● आंखा भित्र लाग्ने जुकाको व्यवस्थापन गरेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● आंखामा लाग्ने जुका सहित वाट्य जुकाको वारेमा जानकारी गराउने ● आंखामा जुका लागेमा उपचारका विधिका वारेमा जानकारी हुने
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	आंखामा लागेको जुकाको लागि पशु चिकित्स वा पशु सेवा प्राविधिकको सहायताले मार्डनर अपरेसन मार्फत आंखाबाट निकाल्ने		
४	१ भाग क्यालोमार्डल ५ भाग डिस्टिल वाटरमा मिसाई आंखामा हाल्ने		
५	पशु सेवा प्राविधिकको सहायताले आईभर मेकिट मेकिटन सुई वाखाको तौल अनुसार (०.५ मिली देखि १.० मिलि) दिने		
६	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

आईभर मेकिटन सुई, निडिल, सिरिन्ज ।

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

सुई लगाउदा शरिरमा चोटपटक लाग्नु भएन ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

१६. कार्य(Task) : सामान्य घाउको प्राथमिक उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		●
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गरि पशु कावुमा ल्याउने।	दिईएको (Given): चोटपटक लागि घाइते भएको पशु, एन्टीसेप्टिक/एन्टीबायोटिक्स औषधी, गज, कपास तथा फरसेपको सहयोगबाट प्राविधिकले कार्य (Task): सामान्य घाउको प्राथमिक उपचार गर्ने मापदण्ड (Standard): ● घाउमा बाह्य पदार्थ तथा अन्य फोहोर पूर्ण रूपमा एन्टीसेप्टिक (१ प्रतिशत पोटास वा डिटोलले सफा गरेको ● पोभिडिन अथवा ओकाडिन जस्तो (Non-irritating) नपोल्ने औषधी प्रयोग गरि नियोस्पोरिन/हेस्पोरिन लाएर पट्टी बाँनेको	● घाउको प्रकारको बारेमा थाहा पाउनेछन् । ● घाउ सफा गर्ने तरीका ● औषधीको प्रयोग गर्ने विधिका बारेमा जानकारी लिन
३	रगत बगिरहेको छ भने घाउको माथीपट्टी डोरी तथा कपडाले बाँधेर रगत रोक्ने प्रयास गर्ने ।		
४	फरसेपमा कपास स्वाब लिने ।		
५	विस्तारै एन्टीसेप्टिक लोसन (पोटास १ प्रतिशत वा डिटोल वा पोभिडिन आयोडिन ईत्यादि) प्रयोगगरि घाउ सफागर्ने ।		
६	घाउ सफा गरिसकेपछि एन्टीसेप्टिक/एन्टीबायोटिक पाउडर वा मलहम (नेस्पोरिन वा हेस्पोरिन वा हिमेक्स मलम) घाउमा लाउने ।		
७	यदि घाउ ताज तथा ठुलो छ भने टाँका लाउने ।		
८	ठिक्क साइजको पट्टी काटी धेरै नकसिकन बाँधीदिने ।		
९	पशुलाइ विस्तारै रिलिज हुन दिने ।		
१०	हात र बाँकी सामग्री सफा गरि भण्डारण गरिदिने ।		
११	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कावुमा ल्याउने डोरी /ट्रेविज
पट्टी, कपास स्वाब, एन्टीसेप्टिक (पोटास १ प्रतिशत लोसन/डिटोल/ एन्क्रिफ्लाभिन/ पोभिडिन आयोडिन)
एन्टिसेप्टिक/एन्टीबायोटिक मलम/पाउडर (नियोस्पोरिन/ हेस्पोरिन/हिमेक्स मलम)
कैंची, फरसेप,सुचुरिङ्ग निडिल, सुचुरिङ्ग थ्रेड

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

यदि घाउमा रगत धेरै बगिरहेको छ भने रगत रोक्न नर्विसने
घाउ राम्ररी सफानगरी पट्टी नबाध्ने ।
यदि घाउ पुरानो छ भने टाँका कहिले पनि लाउनु हुँदैन ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

१७ कार्य(Task) : औसा परेको घाउको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	सबै आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> भेटेरीनरि हस्पिटल, कृषकले अनुरोध गरेमा पिलो/आविरो आएको जनावर पशु स्वास्थ्यकर्मीले <u>कार्य (Task):</u> औसा परेको घाउको उपचार गर्ने <u>मापदण्ड (Standard):</u> ● सबै औसापार्ने कीरा घाउबाट निकालिएको हुनुपर्ने ● सफागरेको घाउमा आषधि राखिएको हुनु पर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ● उपचारको महत्वबारे थाहा पाउने छन्। ● घाउको प्रकार र औसापार्ने कारण बारे ज्ञान हासिल गर्ने छन्।
३	जनावरलाई कावुमा ल्याउने ।		
४	घाउको गहिराई चेकजाँच गर्ने ।		
५	घाउको मुख बन्द भएको भए फरसेपले खुला गरिदिने ।		
६	घाउमा औसा मार्ने औषधी (तारपिन तेल वा फिनेल)ले औसा मार्ने र फरसेपको सहायताले बाहिर निकाल्ने ।		
७	घाउ एन्टिसेप्टी लोशन (एक्रिफ्लाविन)ले सफा गर्ने ।		
८	पुनः औसामार्ने औषधी राखी चेक गर्ने र सफा गर्ने ।		
९	घाउ भित्र हेस्पोरिन वा अरु कुनै औषधी राखीदिने ।		
१०	घाउ बाहिरबाट हिमेक्स मलम लगाईदिने -जसले गर्दा भिङ्गा बस्न नपाओस् र फेरी औसा नपरुन ।		
११	हल्का पट्टि लगाएर फोहर हुनबाट रोक्ने ।		
१२	हात , सामग्री सफा गरि उचित ठाउँमा भण्डारण गर्ने ।		
१३	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

एक्रिफ्लाविन सोलुसन (Acridflavin solution)
 फिनाईल/टर्पेन्टाईन तेल (Phenyle/turpentine oil)
 हिमेक्स मल्लम (Himax ointment)
 फोरसेप (Forcep)
 गजाव्यान्डेज (Guge/ bandage)

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

औसा पूर्ण रुपमा भिङ्किसकेपछि मात्र औषधी राख्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

१८ कार्य (Task) : थुनेलोको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको गोठ रोगी पशु पशु सेवा प्रावधिक <u>कार्य (Task):</u> थुनेलोको व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । ● थुनेल लागेको थुनको उपचार हुनु पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ● थुनेलो रोग यस्को लक्षणका
२	थुन र फांचोलाई सफा मनतातो पानीले सेक्ने र दुध, रगत, पिप आदि सबै दूहेर फयाक्ने । तर गर्मी महिनामा सेक्ने काम गर्नु हुँदैन ।		
३	नजिकको पशु सेवा कार्यालयमा, पशु सेवा केन्द्रमा सम्पर्क राखी उपचार सेवा लिने ।		
४	थुनेलो लागेको थुनमा मास्टालोन वा पेन्डिस्ट्रिनएस.एच. वा अल्लिक्लोक्स भेटिमास्ट नाम गरेको औषधी थुनको प्वालबाट छिराई फांचो भित्र ३ दिनसम्म राख्ने ।		
५	वाखलाई ज्वरो आएको भए पशु सेवा प्रावधिकको सल्लाहमा ३/५ दिनसम्म एन्टिबायोटिकको सूई मासुमा दिनू पर्दछ ।		
६	थुनलाई पोभिडिन आयोडिनको भोलमा डुवाउने		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

जिवित वाखा ह्याण्डल गर्दा चोट पटक लाग्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : १.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

१९ कार्य (Task) : अंकुसे जुका पहिचान तथा नियन्त्रण गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको खोर खोरमा काम गर्ने कामदारले	<ul style="list-style-type: none"> ● आन्तरिक परजीवि ● अंकुसे जिवन चक्र वारेमा जानकारी ● बजारमा पाईने विभिन्न औषधि र तीनिहरूको मात्रा र प्रयोग गर्ने विधि
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	पशु दुव्लाउदै जाने, छेर्ने, छाला फुश्रो हुने, दूध उत्पदन घटाएमा		
४	नजिकैको पशु सेवा केन्द्र वा जिल्ला पशु सेवा कार्यालयमा लगेर गोवर जाच्ने		
५	गोवर जांचको आधारमा पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरू अल्वेण्डाजेल, वारमर एल, जेनईड एल २०० मिग्रा प्रति वाखाको दरले प्रतेक ४ महिनामा खुवाउने		
६	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सहायताले आईभर मेकिटन सुई आधा एम एल देखि एक एमएल सम्म लगाउने		
		<u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● औषधि मुखभन्दा बहिर पर्न नहुने 	
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

गोवार जाच्ने मेसिन, औषधि, गोवर ।

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

भोल औषधि खुवाउदा वाखाले सर्काउन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

२०. कार्य(Task) : पिलो/अविरो व्यवस्थापन गर्ने

क्र.सं (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u> भेटेरिनरि हस्पिटल, कृषकले अनुरोध गरेमा पिलो/अविरो आएको जनावर पशु स्वास्थ्यकर्मीले</p> <p><u>कार्य (Task):</u> पिलो/अविरो व्यवस्थापन</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> पूर्ण रूपमा पिप निचोरेको पिलोको मुख खुला छोडेको हुनुपर्ने बाहिरबाट भिङ्गा नबस्ने मलम लगाएको 	<ul style="list-style-type: none"> पिलोको पहिचान गर्नसकिने सामग्रीहरूको पहिचान विभिन्न सामग्रीको प्रयोग तथा व्यवस्थापन गर्नसक्ने ।
३	पशुलाई कावुमा ल्याउने ।		
४	Gloves (पन्जा) लगाउने		
५	स्प्रीट स्वाबले पिलो भएको ठाउँको सर्फेस सफागर्ने ।		
६	सर्जिकल ब्लेड, ब्लेड ह्यान्डलमा फिट गर्ने ।		
७	शरीरको लम्बाई अनुसार पर्नेगरी चिरा लाउने ।		
८	फरसेपको सहायताले विस्तारै सबै पिप निचोर्ने ।		
९	सिरिन्जको सहायताले एन्क्रिफ्लाविन लोसनले पिलो भित्र फ्लस गरेर राम्ररी सफागर्ने ।		
१०	सफागरिसकेपछि घाउभित्र एन्टीसेप्टिक/एन्टीबायोटिक पाउडर (नेस्पोरिन वा हेस्पोरिन) राखिदिने ।		
११	घाउ बाहिर हिमेक्स वा चार्मिल मलम लगाईदिने ।		
१२	विस्तारै पट्टी धेरै नकसिने गरि बाहिरबाट पिलोको मुख खुलाहुने गरि बाँधीदिने ।		
१३	पशुलाई विस्तार छोडी दिने ।		
१४	फाल्नुपर्ने चिज उचित ठाउँमा डिस्पोज गरिदिने ।		
१५	बाँकी सामग्री सफा गरि उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने ।		
१६	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कावुमा ल्याउने डोरी /ट्रेविज
पट्टी, कपास स्वाब, एन्टीसेप्टिक (पोटास १ प्रतिशत लोसन/डिटोल/ एन्क्रिफ्लाविन/ पोभिडिन आयोडिन)
एन्टिसेप्टिक/एन्टीबायोटिक मलम/पाउडर (नियोस्पोरिन/ हेस्पोरिन/हिमेक्स मलम)
कैंची र फरसेप

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पिलोमा कहिले पनि सिलाउनु हुँदैन ।
पिलोको मुख सधैं खुला राख्नु पर्दछ ।
यदि पिलो ठुलो भई पिपधेरै जमेको भए पिप निकालीसकेपछि गजको टुक्रा एन्टिसेप्टिक लोसनमा डुबाई २४ घण्टा सम्म भित्रै रहनेगरी भोलीपल्ट निकाल्न नभुल्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

२१ कार्य (Task) : मुहालो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given):</p> <p>मुहालो रोग लागेको वाखा पशु सेवा प्राविधिक वा वाखा फार्ममा कामगर्ने व्यक्ति</p> <p>कार्य (Task):</p> <p>मुहालो रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> वाखाको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<p>विषाणुबाट लाग्ने वाखाको विफर र अन्य रोगका वाखमा लगाईने विभिन्न खोप र समय</p>
२	नाकको बाहिर, ओठको चेपमा, खूट्टाको छालामा, अण्डकोष, सूत, थूनमा र कानमा सानासाना दाना जस्ता गिर्खा देखा पर्ने		
३	मूखको खटिराले दाना घास खान गाहो हुने, घाउबाट रगत बगिरहने		
४	चिल्लाउने		
५	रोगीवाखालाई वथानबाट हटाउने		
६	घाउको पाप्रामा बेटाडिन पानीले सफा गर्ने		
७	सफा गरेको घाउमा हिमेक्स वा चर्मिल जस्ता मल्हम लगाउने		
८	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

रुवा

सिजर

फोरसेप

ट्याण्ड ग्लोव

घाउमा लगाउने मल्हम जस्तै चारमिल, हिमेक्स

आवश्यकता अनुसारका खोप

निडिल र सिरिन्ज

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

घाउसफागर्दा रगत आउन दिनु भएन

घाउ सफागर्दा प्रयोग भएको कपास वा रुवालाई सुरक्षितरूपमा डिस्पोज गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

२२. कार्य (Task) : वाखाको तापक्रम लिने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण		•
२	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> तापक्रम लिनु पर्ने वाखा <u>कार्य (Task):</u> वाखाको तापक्रम लिने <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> • पारो क्यापिलरीमा भारेको हुनुपर्ने • मलद्वारमा छड्केपारेर कम्तीमा १ मिनेट राखेको हुनुपर्ने । • उस्तै प्रकारले त्यही जनावरमा तापक्रम नाप्दा १ डि.से.भन्दा बढी फरक हुन नहुने 	<ul style="list-style-type: none"> • तापक्रम लिनेको महत्त्व बारे • सामान्य अवस्थामा वाखामाहुने तापक्रमका बारेमा जानकारी हुनेछ । • स्वस्थ र अस्वस्थ अवस्थ वाखाका लक्षणबारे जानकारी हुनेछ। • थर्मोमिटर प्रयोग गर्ने विधिको बारेमा जानकारी हुने
३	वाखा नियन्त्रणमा लिने ।		
४	थर्मोमिटर लिएर सुन्य वा क्यापिलरीमा भार्ने ।		
५	विस्तारै मलद्वारमा थर्मोमिटर छिराउने ।		
६	छिराइसकेपछि छड्के पारेर राख्ने ।		
७	कम्तीमा एक मिनेट सम्म मलद्वारमा राख्ने ।		
८	एक मिनेट पछि झिक्ने ।		
९	कपासले पुछेर पढ्ने/हेर्ने र तापक्रम थाहापाउने ।		
१०	वाखा विस्तारै छोडिदिने ।		
११	थर्मोमिटर पुछेर उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने ।		
१२	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

थर्मोमिटर

कपास

घडी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

प्रयोग गर्नुअगाडी थर्मोमिटरको पारो क्यापिलरी भार्ने नभुल्ने र भार्दा विस्तारै भार्ने फुट्नसक्छ ।

मलद्वारमा थर्मोमिटर राख्दा सधैं छड्के पारेर राख्ने सिधा राख्दा गोबरमा परेर सहि तापक्रम नदिनसक्छ ।

रिडिङ गर्दा क्यापिलरीपट्टी नसमात्ने जसले हातको तापक्रमबाट पारोले अझ बढी तापक्रम देखाउन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

२३ कार्य(Task) : बाखाको पल्स रेट लिने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u> तापक्रम लिनु पर्ने बाखा</p> <p><u>कार्य (Task):</u> बाखाको पल्स रेट लिने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● फिमोरल आर्टरीको छनौट हुनुपर्ने । ● १ मिनेट सम्मको दरलिएको हुनुपर्ने । ● उस्तै प्रकारले त्यही समयमा जनावरको पल्स रेट लिदा २ प्रति मिनेट भन्दा बढी फरक हुन नहुने 	<ul style="list-style-type: none"> ● पल्सरेट लिनको महत्व बारे ● स्वस्थ र अस्वस्थ अवस्थाको बारे ● पल्स लिने ठाउँको पहिचान
३	बाखा नियन्त्रणमा लिने ।		
४	पछाडी पट्टीको खुट्टाको फिलातिरको भाग छनौट गर्ने		
५	पिलिक पिलिक गरेर चलेको फिमोरल आर्टरी छान्ने । (त्यस्तै घोडाको नाडी बंगाराको म्याग्जीलरी आर्टरीबाट, गाईभैसीको पुच्छर मुनिको कक्सीजियल आर्टरी बाट नाडीको चाल थाहा पाउन सकिन्छ ।)		
६	करीव एक मिनेट फिमोरल आर्टरी चलेको चेकगर्ने ।		
७	एक मिनेट भित्र चलेको चाल कति भयो नोट गर्ने ।		
८	कति भयो तुलना गर्ने नर्मल बाखाको पल्सरेट ६० देखि ९० प्रतिमिनेट सँग ।		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

घडी

नोटबुक

कलम

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

चाल गणना गर्दा घडीहेरी नविसिकन एक मिनेटको मात्र गणना गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २ घण्टा

२४ कार्य(Task) : वाखाको स्वास प्रस्वास दर मापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)		
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने				
१	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>पशु फार्ममा जिवित जनावरको नाकको माध्यमद्वारा स्वासप्रश्वास दर लिन आवश्यक भएमा घडी, कपासको त्यान्द्रोको सहायताले पशु प्राविधिकले लिने</p> <p><u>कार्य (Task):</u></p> <p>वाखाको स्वास प्रस्वास दर मापन गर्ने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्रति एक मिनट भित्रको चालमात्र नविर्सिकन गणना गरेको हुनुपर्ने । ● उस्तै प्रकारले त्यही समयमा जनावरको स्वास प्रस्वास रेट लिदा ५ पटक प्रति मिनट भन्दा बढी फरक हुन नहुने 	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वासप्रश्वास रेट लिनको महत्व बारे ● स्वस्थ र अस्वस्थ अवस्थाको बारे ● स्वस्थ वाखाको प्रति मिनट स्वासप्रश्वासको दर बारे जानकारी हुने । 		
२	वाखा नियन्त्रणमा लिने ।				
३	घडी तयार गर्ने ।				
४	नाकको प्वालमा कपासको त्यान्द्रो टाँसेर स्वासप्रश्वासबाट पिलिक पिलिक गरेर चलेको चाल अथवा खाली नाकको प्वाललाई स्वासप्रश्वास चल्दा फुलेको खुम्चेको हेरेर दररेट गणना गर्ने ।				
५	करीव एक मिनट सम्म चलेको चेकगर्ने ।				
६	एक मिनट भित्र चलेको चाल कति भयो नोट गर्ने ।				
७	नर्मल वाखाको स्वासप्रश्वास दर संग तुलना गर्ने				
९	अभिलेख राख्ने ।				

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

- घडी
- कपास
- नोटकपी
- डटपेन

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

चाल गणना गर्दा घडीहेर्न नविर्सिकन एक मिनटको मात्र गणना गर्ने विर्सिको भए फेरिदोहोर्याएर चाल मापन गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

२५ कार्य (Task) : साल अड्केको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> साल अड्केको पशु पशु सेवा प्राविधिक	<ul style="list-style-type: none"> ● साल अड्कने समस्या र यस्को कारणहरू ● विभिन्न पशुमा साल भर्ने अवधि
२	पशुले साल अड्काएको अवधिका वारेमा जानकारी गर्ने		
३	रिप्लाण्टा औषधि १० देखि २० ग्राम विहान बेलुका गरि खुवाउने		
४	सालमा सानो हुंगा बाँधिदिने		
५	वाखाको पछाडीको हर ५ईन्च जती उठ्ने गरी बाध्ने	<u>कार्य (Task):</u> साल अड्केको व्यवस्थापन गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ● अड्केको साल आन्तरीक शरिरमा घाउ नभैकन वाहिर आएको हुनु पर्ने । ● पाठेघर भित्र औषधिले सफा गरेको हुनु पर्ने
६	पशुलाई दिसा कब्जयत हुन नदिन हरियो घांस र पानी खुवाउने		
७	माथि उल्लेखित औषधि खुवाउदा पनि वाखाले साल नफालेमा पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरूको सहायताले योनी भित्र हातहाली विस्तारै तानेर साल निकाल्ने		
८	साल निकालेपछि पोटस पानी वा बेटाडिनले पाठेघर ४-५ दिन सम्म धुने	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	<ul style="list-style-type: none"> ● अड्केको साल आन्तरीक शरिरमा घाउ नभैकन वाहिर आएको हुनु पर्ने । ● पाठेघर भित्र औषधिले सफा गरेको हुनु पर्ने
९	सफा पाठेघरमा २ चक्की फ्यूरीया बोलस जस्ता औषधिहरू ४-५ दिन सम्म राख्ने		
१०	पशुको अवस्था अनुसार एण्टिबायोटिक औषधि ५ दिन सम्म लगाउने		
११	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधि, सफा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

योनी भित्रहात हाली साल निकाल्दा पाठेघरमा घाउ हुने सम्भावना हुन्छ ।

खाली हाता योनी भित्र छिराउदा संक्रमणहुने सम्भावना हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

२६ कार्य(Task) : रिहाइड्रेसन भोलवाट डिहाइड्रेसनको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p><u>दिईएको (Given):</u> जिवित जनावरको लागि आवश्यक भएमा पशु प्राविधिकको सहायताले नून पोटासियम क्लोराइड र सोडियम वाइकार्बोनेटको प्रयोग</p> <p><u>कार्य (Task):</u> रिहाइड्रेसन भोल तयार गर्ने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> पानीमा मिसाईएका पदार्थहरू राम्रोसंग मिसिएको हुनुपर्ने यसरी तयार पारिएको भोलमा वाहीरि पदार्थ मिसावट नभएको हुनु पर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> वाखाको शारिरीक वनावटमा पानीको मात्राका वारेमा जानकारी पाउने छन । शरीरमा पानीको आवश्यकता र यस्को कामहरूका वारेमा जानकारी पाउने छन । शरीरमा पानीको कमी हुनाका कारणहरू वारे जानकारी लिने छन । रिहाइड्रेसन भोल वनाउनउदा राखिने विभिन्न सामग्रीहरूको मात्राका वारेमा जनाकारी लिनेछन रिहाइड्रेसन भोल महत्वका वारेमा जानकारी लिनेछन।
२	आवश्यक सामाग्रीहरू संकलन गर्ने		
३	हिसाव गरिए अनुसारको पानी डेक्कीमा राख्ने		
४	पानीलाई १० मिनेटसम्म उमाल्ने		
५	उमालेको पानी मनतातो भईन्जेल सम्म सेलाउन दिने		
६	नून १७७ ग्राम, पोटासियम क्लोराइड १३३ ग्राम, सोडियम वाइकार्बोनेट १६८ ग्राम, र पोटेसियम फस्फेट (डाइवेसिक) १३५ लिने		
७	माथि उल्लेखित मात्राका सबै चिजहरू एकैठाएमा मिसाउने		
८	१ लिटर मनतातो पानीमा ५.७ ग्राम माथिको धुलो र ५० ग्राम ग्लुकोज राखी राम्रोसंग चलाउदै घोल्ने		
९	तयार पारिएको भोललाई आवश्यकता अनुसार वाखालाई खुवाउने		
१०	सामाग्रीहरू यथास्थानमा थन्क्याउने		
११	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामाग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

नून
पोटासियम क्लोराइड
सोडियम वाइकार्बोनेट
पोटेसियम फस्फेट
पिउने पानी
पानी तताउने डेक्की
दाउरा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

आगोमा भोल तयार गर्दा पोलीने सम्भावना रहेकाले सावधान हुनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

२७ कार्य (Task) : ग्रास टिटानीको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>रोगी वाखा पशु स्वास्थ्य प्राविधिक वा वाखा खोरमा कामगर्ने कामदार</p> <p><u>कार्य (Task):</u> ग्रास टिटानीको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> वाखाको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> वाखामा ग्रास टिटानी हुदा देखिने लक्षण, उपचार र रोकथामका विषयमा जानकारी वाखामा विभिन्न खनिज पदार्थको महत्व (म्यग्नेसियमको कमीबाट पाचन प्रणालीमा देखा पर्ने समस्याहरू वाखालाई सुख्खा घांसपातबाट भरखर पलाएको हरियो घांसमा चराउने वा काटेर खुवाउदा ग्रास टिटानी हुन सक्ने कुरमा विचार गर्ने घांस रोप्ने वारमा म्यग्नेसियमको खनिज छर्नु पर्ने आवश्यकताका वारेमा
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	वाखाको आहारमा म्याग्नेसियम खनिजको कमी भएकामा ग्रास टिटानी लाग्ने भएकाले म्याग्नेसियम खनिज वाखालाई खुवाउने		
४	ग्रास टिटानी भएको वाखालाई पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सहयाता थियाकल वा मिफेक्स सुई नसाबाट लगाउने		
५	घांस रोप्ने जमिन वा चरनमा म्याग्नेसियम खनिज छर्ने		
६	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

म्याग्नेसियम खनिज तत्व, थियाकल वा मिफेक्स सुई, निडिल, सिरिन्ज

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

२८ कार्य (Task) : खोरेत रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> रोगी पशु पशु सेवा प्राविधिक/वाख <u>कार्य (Task):</u> खोरेत रोगको व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> ● वाखको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । ● घाउ सफागर्दा रगत नआएको हुनुपर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ● वाखामा खुक्षम विषाणुबाट हुने विभिन्न रोगहरू ● खोरेत रोगको लक्षण ● वाखामा विभिन्न रोगहरू विरुद्ध दिईने विभिन्न खोपहरूको समय तालिका
२	रोगी पशुलाई वथानबाट अलग्गै राख्ने		
३	मुखको घाउमा १% फटकिरी वा सूहाग पानीले दिनको ३ पटक गरी ८ दिनसम्म सफा गर्ने ।		
४	खुट्टाको घाउलाई फिनेल पानीको भोलले दिनको ३ पटक गरी ८ दिनसम्म सफा गर्ने ।		
५	बेटाडिन भोलले दिनको ३ पटक गरी ७ दिनसम्म मुख खुट्टाको घाउ सफा गर्ने ।		
६	घाउमा भिंगा वस्तु नदिन घाउ सफा गरिसकेपछि हिमेक्स मल्हम लगाउने		
७	ज्वरो धेरै भएमा पशु सेवा प्राविधिकको सल्लामा ३ दिनसम्म एन्टिबायोटिक र भिटामिन वि कम्प्लेक्स दिने ।		
८	रोगीवाखालाई सकेसम्म सफा, ओभानो ठाउँमा राख्ने ।		
९	गोठसफा राख्ने		
१०	रोगी पशुले प्रयोग गरेको सोत्तर अलग्गै डिस्पोज गर्ने		
११	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फिटकिरी, सुहाग, फिनेल, हिमेक्स, चारमिल, एण्टिबायोटिक सुई, भिटामिन बी कम्प्लेक्स सुई, निडिल, सिरिन्ज

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखा समात्दा चोटपटक लाग्न सक्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

२९ कार्य (Task) : PPR रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given):</p> <p>कार्य (Task): PPR रोगको व्यवस्थापन गर्ने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> पिपिआर रोगको बारेमा जानकारी पिपिआर रोगका लक्षणहरू पिपिआर रोग लाग्न नदिन गरिने रोकथामका उपायहरू उपचार नभएकाले रोग लाग्न नदिने अवस्थको लागि पहल गर्नु पर्ने
२	भाईरसबाट सर्ने रोग भएकाले रोगी पशुलाई वथानबाट अलग्याएर छुट्टै राख्ने		
३	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा आक्सिटेट्रासाईक्लीन सूई ३।४ मि.ली. का दरले कम्तीमा ३ दिनसम्म मासूमा सूई दिने		
४	मुखमा आएको घाउलाई बेटाडिन वा फिटकिरी पानीले सफा गर्ने ।		
५	नेवलोन पाउडर: ३/३ चम्चा वा थ्री केयर आधा चक्की दिनको २ पटक खुवाउने ।		
६	छेरौटी बढी भएमा डेक्स्ट्रोज व नर्मल सलाईन नसाबाट सूई दिने ।		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

नेवलोन पाउडर, डेक्स्ट्रोज व नर्मल सलाईन, सूई लगाउने निडिल वा सिरिन्ज, बेटाडिन वा फिटकिरी, आक्सिटेट्रासाईक्लीन सूई, नसाबाट सूई दिने साधन

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

सूई दिदा पशु र मान्छेमा चोटपटक लाग्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

३० कार्य (Task) : (टिमपेनी, इम्याक्सन) पेट फुल्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> पेटफुलेको वाखा, कृषक वा पशु सेवा प्राविधिक <u>कार्य (Task):</u> पेट फुल्ने रोगको व्यवस्थापन गर्ने <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● पेट फुलेको वाखाको ग्यास बाहिर आउन पर्ने ● वाखामा चोट पटक लाग्न नहुने 	<ul style="list-style-type: none"> ● वाखामा पेटफुल्ने अवस्था आउनाका कारणहरू ● पेट फुल्दा जनावरले देखाउने लक्षणहरू ● पेटफुल्न नदिन गरिने रोकथामका उपायहरू
२	पेटफुलेको वाखालाई मुख खेलेर शरिर भन्दा टाउको अग्लो पारेर राख्ने		
३	टिम्पोल र म्याग्नेसियम सल्फेट खुवाउने		
४	प्रसस्त सफा पानी खान दिने		
५	माथिको औषधि खुवाउदा पनि नभए तोरिको तेल र तारपिनको तेल मिसाएर खुवाउने		
६	रवरको नली मुखबाट पेटसम्म छिराएर हावा निस्काल्ने		
७	यस्तो गर्दा पनि हावा वा पेटको ग्यास नस्किए पाए सम्म ट्रोकार र क्यानुलाको सहायताले गांस भरिएको पेटमा विस्तारै छेड्ने ।		
८	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

ट्रोकार र क्यानुला, रवरको नली, तोरिको तेल र तारपिनको तेल, टिम्पोल र म्याग्नेसियम सल्फेट, पानी , पानी खुवाउन वाटा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

ट्रोकार र क्यानुलाबाट पेट छेडा अन्य अंगहरूमा चोट पटक लाग्न सक्छ ।
 मुखभित्रबाट पेटसम्म पाईप छिराउदा भित्री अंगमा चोटपटक लाग्न सक्छ ।
 वाखालाई विषाणु र जीवाणुबाट लाग्ने विभिन्न रोगहरूका वारेमा जानकारी दिने विष खाएको वाखाको उपचार ।
 थुनेलो रोगको व्यवस्थापन ।

मोड्युल ५: बाखाको प्रजनन व्यवस्थापन गर्ने ।

समय : १७ घण्टा (सै) + घण्टा (ब्या) = ४७ घण्टा

बर्णन (Description): यस सहजिकरण गर्ने मोड्युल अर्न्तगत बाखाको प्रजनन व्यवस्थापन गर्ने संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु बाखाको प्रजनन व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

१. नियमित खोप व्यवस्थापन गर्ने ।
२. बाखाको खुर काट्ने ।
३. बाखाको सिङ उम्रन नदिने ।
४. बाखाको सिङ काट्ने
५. दाँत हेरेर बाखाको उमेर पत्ता लगाउने ।
६. कानमा लगाउने ट्याग विधिबाट बाखाको पहिचान (Identification) गर्ने ।
७. बाखा काबुमा ल्याउने ।
८. वाह्य परजीवि विरुद्ध डिपिङ्ग गर्ने
९. आन्तरिक परजीवि विरुद्ध ट्यावलेट औषधि खुवाउने ।
१०. आन्तरिक परजीवि विरुद्ध भोल औषधि खुवाउने ।
११. सुत्र प्रयोगगरि बाखाको तौल पत्ता लगाउने
१२. जुतो / पिसाव व्यवस्थापन गर्ने ।
१३. खोरको निर्मलीकरण गर्ने ।
१४. बाखा तथा पाठा पाठीको स्याहार सुसारको व्यवस्थापन गर्ने ।
१५. स्वस्थ तथा अस्थस्थ बाखा बाखा फरक छुट्याउने ।
१६. रिंग विधिबाट खसी पार्ने
१७. वर्डिजो क्यास्ट्रेटर प्रयोग गरि खसी पार्ने ।

कार्यहरु (Tasks) :

१. नियमित खोप व्यवस्थापन गर्ने ।
२. बाखाको खुर काट्ने ।
३. बाखाको सिङ उम्रन नदिने ।
४. बाखाको सिङ काट्ने
५. दाँत हेरेर बाखाको उमेर पत्ता लगाउने ।
६. कानमा लगाउने ट्याग विधिबाट बाखाको पहिचान (Identification) गर्ने ।
७. बाखा काबुमा ल्याउने ।
८. वाह्य परजीवि विरुद्ध डिपिङ्ग गर्ने
९. आन्तरिक परजीवि विरुद्ध ट्यावलेट औषधि खुवाउने ।
१०. आन्तरिक परजीवि विरुद्ध भोल औषधि खुवाउने ।
११. सुत्र प्रयोगगरि बाखाको तौल पत्ता लगाउने
१२. जुतो / पिसाव व्यवस्थापन गर्ने ।
१३. खोरको निसंक्रमण गर्ने ।
१४. बाखा तथा पाठा पाठीको स्याहार सुसारको व्यवस्थापन गर्ने ।
१५. स्वस्थ तथा अस्थस्थ बाखामा फरक छुट्याउने ।
१६. रिंग विधिबाट खसी पार्ने
१७. वर्डिजो क्यास्ट्रेटर प्रयोग गरि खसी पार्ने ।

कार्य विश्लेषण (**Task Analysis**)

(बाखाको प्रजनन व्यवस्थापन गर्ने)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

१ कार्य (Task) : नियमित खोप व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको घर <u>कार्य (Task):</u> नियमित खोप व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र सुई लागउन सक्नु पर्ने छ । ● जुन माध्यमबाट खोप लगाउने हो सो माध्यमबाटमात्र खोप लगाएको हुनु पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ● पशुहरूलाई खोप लगाउनु पर्ने आवश्यकताका र महत्व ● विभिन्न रोगहरू विरुद्ध लागार्इने खोपवारे जानकारी हुने
२	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको सहायताले वाखामा दिईने खोपको तालिका बनाउने		
३	खोपलाई चिसो (Cold chain) मा राख्ने व्यवस्था मिलाउने		
४	खोप लगाउदा चाहिने मात्रा मात्र प्रिज वा cold chain बाट निकाल्ने		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

विभिन्न प्रकारका खोपहरू, निडिल, सिरिन्ज

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

Expire date को ख्याल गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २ घण्टा

२ कार्य(Task) : वाखाको खुर काट्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
२	बाखालाई कावुमा लिने	<u>दिईएको (Given):</u> बाखा फार्ममा वा पशु सेवा केन्द्रमा उपलब्ध औजार (हात आरी/ हुफकटर) को सहायताले प्राविधिकले <u>कार्य (Task):</u> वाखाको खुर काट्ने <u>मापदण्ड (Standard):</u> ● खुर भित्रको मासुमा चोटपटक लागेको हुन नहुने ● काट्दा धारिलो नहुने गरि काटेको हुनुपर्ने मिलाएको हुनुपर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ● खुर किन काट्ने भन्ने कुराको ज्ञान ● महत्व ● तरीका ● उद्देश्य
३	चक्कु वा Hoof cutter वा हाते पुनिङ लिने ।		
४	अनावश्यक बढेको भाग छनौट गर्ने ।		
५	खुरको भित्रभाग लाई चोट नपर्ने गरि विस्तारै काट्ने ।		
६	रगत बगेमा Iodine लगाइदिने ।		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Hoof knife/Hoof cutter/Hand prunning

Tincture Iodine

Forceps

Cotton swab

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

काट्दा धेरै गहिरो हुने गरी मासु सम्म नकाट्ने, यसरी काटिन्दा धेरै रगत बग्ने संभावना हुन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २ घण्टा

३ कार्य(Task) : वाखाको सिंग उम्रन नदिने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	पाठा भए २ देखि ५ दिन र पाठीभए २१ दिन भित्र को उमेरवाला छनौट गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> पशु अस्पताल/बाखा फार्ममा वा पशु सेवा केन्द्रमा उपलब्ध कास्टिक पोटास/सोडा को सहायताले प्राविधिकले <u>कार्य (Task):</u> वाखाको सिंग उम्रन नदिने <u>मापदण्ड (Standard):</u> • कास्टिक पोटास/सोडाले रगड्दा बडको विचमा परेको हुनुपर्ने • पिलिक बाहेक धेरै रगत बगनु हुँदैन ।	• सिङ हटाउनुको महत्वबारे जानकारी पाउने छन । • प्रयोग हुने औषधी तथा अन्य आवश्यक सामग्रीको नाम थाहा पाउने छन् । • सिङ्गउम्रने बनाउने तरीकाबारे जानकारी पाउने छन् ।
२	नियन्त्रणमा लिने ।		
३	दुवै सिङको बड निस्कने ठाउँको रौं काट्ने ।		
४	बडलाई ठिक विचमा पर्ने गरि पेट्रोलियम जेलीले घेरा लाउने		
५	कास्टिक पोटास वा कास्टिक सोडाले बडको टुप्पोमा गज वा अरु रडको सहायताले विस्तारै रगत पिलिक हुन्जेल रगड्ने ।		
६	घाउ भएमा Iodine लाईदिने ।		
७	दोस्रो पट्टि पनि Steps ४,५,६ दोहोरयाउने ।		
८	बाखालाई रिलिज गरिदि ।		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Castic potash/castic soda

Small rod/Guage

Tincture Iodine

Forcepe

Cotton swab

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

पेट्रोलियम जेली लगाउँदा सिंगको Bud कोविचमा पर्ने गरि लाउने अन्यथा बड पूर्ण नस्ट नभई आधि उम्रने हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

४ कार्य(Task) : बाख्राको सिंग काट्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		
१	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u>	<ul style="list-style-type: none"> ● सिङकाट्ने तरीकाको ज्ञान ● महत्व तथा फाइदा ● Dehorning wire को प्रयोग बारे
२	बाख्रालाई कावुमा लिने	बाख्रा फार्ममा पशु सेवा केन्द्रमा प्रयाप्त औजार (आरी/ सिङकाट्ने तार)को सहायताले प्राविधिकले	
३	सिङकाट्ने सिङको टुप्पोबाट १.५ देखि २ इन्च अथवा १/३ भाग नापेर चिनो लाउने ।		
४	Bone Saw अथवा dehorning wire लिने ।		
५	चिनो लाएको ठाउँमा विस्तारै काट्ने । यदि फेदबाट नै काट्नु परेको खण्डमा dehorning wire ले काट्ने ।	<u>कार्य (Task):</u>	
६	रगत बगेमा फलामको रड तताएर डाम्ने र पल्भ एलम पाउडर वा सुहाग धुलो छर्ने तथा पोभिडिन लाईदिने ।	बाख्राको सिङकाट्ने	
७	पट्टी बाँधेर बाहिरबाट भिँगा नबस्ने औषधी हिमेक्स लाईदिने अथवा फिनेल १ प्रतिशत भोल लाईदिने ।	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	
८	सफा गरि औजार हरु उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने	<ul style="list-style-type: none"> ● कोथो/गुदीमा असर पर्नु हुँदैन । ● टुप्पोबाट काट्दा एक तिहाई अथवा १.५ देखि २ इन्च नापेर काटेको हुनुपर्ने । 	
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Dehorning wire/ bone saw

Povidine iodine

rope

Iron rod

Himax

Phenyl 1% solution

Pulv alum or borex powder

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

सिको गुदीमा असर पर्नुहुँदैन नत्र पशुलाई shock गर्नसक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

५ कार्य(Task) : दाँत हेरेर बाखाको उमेर पत्तालगाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरु (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	कावुमा ल्याउने ।	<u>दिईएको (Given):</u> बाखा फार्ममा/ पशु सेवा केन्द्रमा प्राविधिकले <u>कार्य (Task):</u> दाँतहेरेर बाखाको उमेर पत्तालगाउन <u>मापदण्ड (Standard):</u> • बाखामा Incisor Teeth तल्लो बंगाराकोबाट हेरेर उमेर पत्ता लगाउने ।	<ul style="list-style-type: none"> • दाँतको प्रकारको बारेमा थाहा पाउने छैन । • महत्व • विधिबारे
२	मुख खोलेर माथी पट्टीको बंगारामा Incisor Teeth नहुने हुँदा तल पट्टीको बंगाराको दाँत हेर्ने ।		
३	तल्लो बंगारामा अगाडी पट्टी सानो पसिनो तिखो दाँत भए १ वर्षभित्रको उमेर छ ।		
४	तल्लो बंगाराको बीचको २ दाँत भरेको र २ नयाँ दाँत पलाएको भए २ वर्षको भनी थाहा पाउने ।		
५	तल्लो बंगारामा थप २ स्थायी दाँत हेर्ने, देखियो भने ३ वर्ष उमेरको भयो ।		
६	तल्लो बंगारामा थप ६ स्थायी दाँत हेर्ने रहेछ भने ४ वर्ष उमेरको भयो ।		
७	तल्लो बंगारामा ८ स्थायी दाँत हेर्ने देखियो भने ५ वर्ष उमेरको भयो ।		
८	बाखा रिलिज गरिदिने ।		
९	हातमुख धुने ।		
१०	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरु (Tools, Equipment and Materials):

Mouth gauge

Rope

सुरक्षा/सावधानीहरु (Safety/Precautions):

मुख खोल्दा सधैं Mouth gauge अथवा काठको टुक्रा मुखमा हालेरमात्र मुखमा हात राख्ने, नत्र टोकेर घाउ बनाउन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
ब्यावहारिक : १ घण्टा

६ कार्य (Task) : कानमा लगाउने ट्याग विधिबाट बाखाको पहिचान (Identification) गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिइएको (Given): कृषकको बाखाको खोर पशु सेवा प्राविधिक वा कृषक स्वयं</p> <p>कार्य (Task): कानमा लगाउने ट्याग विधिबाट बाखाको पहिचान (Identification) गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> कानमा लगाएको ट्याग राम्रोसंग अड्केका हुनु पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> बाखा पहिचानका विभिन्न प्रकारहरू र यस्का फाईदाका
२	बाखालाई एक जनाले राम्रो संग समात्ने		
३	बाखाको दाहिने तिरको कानलाई राम्रो संग समात्ने		
४	कानको टुप्पाबाट करिब २ ईन्चमा पर्ने गरि ट्यागलाई ट्यागिग मसिनको सहायताले ट्याग लगाउने		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

ट्यागिग मसिन, ट्याग

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

ट्यागिग मसिनको सहायता ट्याग लगाउदा कानमा भएको रगत नलिहरू नकाटिएको हुनुपर्ने ।
ट्याग लगाएको ठाउमा रगत नआएको र एक दुई दिनसम्म पनि घाउ ओभानो हुनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २ घण्टा

७ कार्य(Task) : वाखालाई कावुमा ल्याउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वास्तविक जनावर वाखाफार्म <u>कार्य (Task):</u> वाखा कावुमा ल्याउने <u>मापदण्ड (Standard):</u> • कामगर्दा वाखा चलन नहुने ।	जनावरलाई कावुमा ल्याउनाको महत्व तरिकाबारे ज्ञान हासिल
२	वाखाको वायांतर्फ उभिने ।		
३	देब्रेहातले अगाडीको गोडा अगाडी फिलामा र दायांहातले वाखाको पेटको विचभागमा आउनेगरि समाउने		
४	वायांहातले वाखालाई उचाली अगाडीको भागलाई भुईवाट उठाई वसेको जस्तो गर्ने		
५	वाखा वसेको अवस्थामा आएपछि समात्ने मान्छेको दुई खुट्टाको बीचमा वाखालाई अड्याउने		
६	वाखालाई विस्तारै छोड्ने ।		
७	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

जिवित वाखा

डोरी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखालाई भुईमा वसाउदा चोटपटक लाग्न सक्छ ।

वाखाकावुमा ल्याउदा समात्ने मान्छेलाई समेत चोटपटक लाग्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

- कार्य(Task) : वाह्य परजीवि विरुद्ध डिपिङ्ग गर्ने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p>दिईएको (Given): डिपिङ्ग ट्यांक वाखा वाखा फार्म वा कृषको गोठ</p> <p>कार्य (Task): वाह्य परजीवि विरुद्ध डिपिङ्ग गर्ने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> सवै वाखा डिपिङ्ग ट्यांकमा डुवेको हुनु पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न प्रकारका वाह्य परजीविका प्रकारका वारेमा जानकारी प्राप्त हुनेछ । वाह्य परजीविका विरुद्ध प्रयोग गरिने औषधिका वारेमा जानकारी हुने छ । वाह्य परजीवि विरुद्ध प्रयोगहुने विभिन्न औषधिहरू पानीमा मिसाउने मात्राका वारेमा थाहा हुने छ । डिपिङ्ग ट्यांक र यसको साईजका वारेमा जानकारी हुने छ ।
२	आवश्यक सामाग्री संकलन गर्ने		
३	डिपिङ्ग ट्यांकलाई सफा गर्ने		
४	डिपिङ्ग ट्यांकका साईज अनुसार पानी राख्ने ।		
५	डिपिङ्ग ट्यांकमा भरिएको पानीमा १ प्रतिशतको भोल हुनेगरि साईथिन वा मालाथिन विषादि राख्ने		
६	वाखहरूलाई डिपिङ्ग ट्यांकको एक तिरबाट विस्तारै पौडिखेल्ल गरि पानीमा राख्ने		
७	एकातिरबाट वाखा पौड्दै अर्को छेउमा आउन दिने		
८	डिपिङ्ग ट्यांकबाट निस्केको वाखाबाट विषादी रहेको पानी तर्कन दिने		
९	रेकर्ड राख्ने		

औजार,उपकरण र सामाग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधि

डिपिङ्ग ट्यांक

वाखा

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखालाई डिपिङ्ग ट्यांकमा डुवाउदा चिसो दिनमा नडुवाउने ।

वाखालाई डिपिङ्ग गर्नु अगाडी प्रसस्त मात्रामा पानी खान दिने जसले गर्दा वाखाले औषधि मिसाएको पानी खान ईच्छ नगरोस् ।

डिपिङ्ग गरे पछि वाखाको शरिरबाट पानी तर्कि सकेपछि मात्र बाहिर जान दिने

शरिरमा घाउ भएका वाखहरूलाई डिपिङ्ग ट्यांकमा नडुवाउने ।

पानी तर्काएको वेलामा वाखालाई आफ्नो जीउ चाट्न नदिने ।

घाम लागेको दिनमा मात्र डिपिङ्ग गर्ने कार्य गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

९. कार्य(Task) : आन्तरिक परजीवी विरुद्ध ट्यावलेट औषधि खुवाउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> पशु पशु फार्म वा कृषको गोठ <u>कार्य (Task):</u> आन्तरिक परजीवी औषधि खुवाउने <u>मापदण्ड (Standard):</u> • वाखको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ ।	आन्तरिक परजीविका किसिमका वारेमा थाहा हुने छ। आन्तरिक परजीवीबाट जनावरमा हुने नोक्सानीका वारेमा थाहा हुने छ। आन्तरिक परजीवी विरुद्ध खुवाउने विभिन्न औषधिको वारेमा जानकारी हुने छ।
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।		
३	वाखालाई कावुमा ल्याउने		
४	ट्यावलेट औषधि मुछ्केको पिठोको विचमा राख्ने		
५	वाखको मुख देखे हातले खोल्ने		
६	दाहिने हातले पिठो सहतिको औषधि वाखको मुखमा राख्ने		
७	वाखको टाउको एक छिन माथि उठाएर राख्ने		
८	रेकर्ड राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

आवश्यक औषधि

औषधि खुवाउने भांडो

सुरक्षा / सावधानीहरू (Safety/Precautions):

औषधि खुवाउदा पशुले सर्काउन सक्दछ ।

ट्यावलेट औषधि खुवाउदा वाखाले बाहिर फालिदिन सक्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

१० कार्य(Task) : आन्तरिक परजीवी विरुद्ध भोल औषधि खुवाउने

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<p><u>दिईएको (Given):</u></p> <p>पशु</p> <p>पशु फार्म वा कृषको गोठ</p> <p><u>कार्य (Task):</u></p> <p>आन्तरिक परजीवी औषधि खुवाउने</p> <p><u>मापदण्ड (Standard):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<p>आन्तरिक परजीविका किसिमका वारेमा थाहा हुने छ</p> <p>आन्तरिक परजीवीबाट जनावरमा हुने नोक्सानीका वारेमा थाहा हुने छ ।</p> <p>आन्तरिक परजीवी विरुद्ध खुवाउने विभिन्न औषधिक वारेमा जानकारी हुने छ ।</p>
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।		
३	वाखालाई कावुमा ल्याउने		
४	भोल औषधि वांसको ढुंगोमा राख्ने		
५	वाखाको मुख देब्रे हातले खोल्ने		
६	दाहिने हातले वांसको ढुंगो वा ड्रेन्चिङ्ग बोटल वा ड्रेन्चिङ्ग गनमा राखेको औषधि वाखाको मुखमा हालिदिने		
७	वाखाको टाउको औषधि ननिलिन्जेलसम्म माथि उठाएर राख्ने		
८	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

आवश्यक औषधि

औषधि खुवाउने भाडो

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

औषधि खुवाउदा पशुले सर्काउन सक्दछ ।

ट्यावलेट औषधि खुवाउदा वाखाले बाहिर फालिदिन सक्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

११ कार्य(Task) : सुत्र प्रयोगगरि बाखाको तौल पत्ता लगाउने

क्र.सं. (S.N.)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): बाखा फार्म / भेटेरिनरी अस्पताल जिवित बाखाको, आवश्यक उपलब्ध सामग्रीको सहायताले एउटा प्राविधिकले</p> <p>कार्य (Task): सुत्र प्रयोगगरि बाखाको तौल पत्ता लगाउने</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लम्बाई र गोलाई इन्चमा लिएको हुनुपर्छ । ● गोलाईलाई डवल गरेर हिसाव गर्ने । ● लम्बाई कुमको हाडबाट चाकेहाड सम्मको लिएको हुनुपर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● तौल निकाल्नुको महत्व बारे ● लम्बाइ गोलाईको मापन बारे जानकारी ● हिसाव गर्ने तरीका बारे
२	बाखालाई कावुमा लिने		
३	बाखालाई सिधाहुने गरि उभ्याउने ।		
४	नाप्ने (measuring tape) फित्ता लिने ।		
५	Measuring tapeले बाखाको लम्बाइ कुमको हड्डी देखि पछाडी चाकेहाड सम्मको लम्बाइ इन्चमा लिने ।		
६	कलमले नोटबुकमा नोट गर्ने ।		
७	शरीरको गोलाई अगाडीको खुट्टा भन्दा भित्रपट्टीबाट छातीको गोलाई नाप्ने इन्चमा र नोट गर्ने ।		
८	आएको नाम लाई तलको फर्मुलामा राख्ने । शारीरिक तौल (के.जी.मा) = $\frac{\text{श.लम्बाई} \times (\text{श.गोलाई})^2}{६६०}$		
९	हिसाव गर्ने तौल किलोमा आउँछ ।		
१०	सफा गरि औजार हरु उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने		
११	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Measuring Tape

Note book

Ballpen

Calculator

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

लम्बाइ लिंदा राम्ररी चाके हाड सम्म लिन नविसनु र गर्दा २ पटक गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१२ कार्य (Task) : जुतो/ पिसाव व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको खोर <u>कार्य (Task):</u> जुतो/ पिसाव व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● खोर सफा देखिनु पर्ने ● खोरबाट एमोनियाको गन्ध नाक वा आंखा पोलीने गरि हुन नहुने 	<ul style="list-style-type: none"> ● जुतो/ पिसाव राम्रोसंग व्यवस्थापन नभएमा वाखामा हुने नोक्सानहरू ● जुतो/ पिसाव राम्रोसंग व्यवस्थापन भएमा फाईदाहरू
२	टांडबाट तल भरेपछि वाखको पिसाव तथा जुत्तोलाई कम्तीमा सात दिनको एकपटक सफा गर्ने		
३	सफा गरेको पिसाव तथा जुत्तोलाई नजिकै खाल्टो खनी व्यवस्थापन गर्ने		
४	खोरलाई निर्मलीकरण गर्ने ।		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

वेल्चा, कुचो, कोदाले, डोक नाम्लो

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

होचो टांडमुनी बाट वरकाम्ला र पिसाव निकाल्दा शरिरमा चोट पटक लाग्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

१३ कार्य(Task) : खोर निर्मलीकरण गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहणगर्ने		
२	आवश्यक सामग्रीहरू संकलन गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको फार्ममा	<ul style="list-style-type: none"> ● वाखापालनमा सफा खोरको महत्व वारे जानकारी हुनेछ । ● खोर निर्मलीकरण गर्दाका फाईदाका वारेमा जानकारी लिनेछन । ● निर्मलीकरण गर्दा प्रयोग गरिने विभिन्न औषधि र तिनीहरूको प्रयोगको मात्राका वारेमा जानकारी लिनेछन ● वाखाको शारि
३	पानीको मात्राका आधारमा फिनेल/भिरकोन जस्ता निर्मलीकरण गर्ने औषधिहरू को १ प्रतिशतको भोल तयार गर्ने मात्रामा निर्मलीकरण गर्ने औषधी स्प्रेयरमा राख्ने	क	
४	तयार गरिएको भोल औषधि स्प्रेयरमा राख्ने	<u>कार्य (Task):</u> कुडोखोले तयार गर्ने	
५	स्प्रेयरको विक्रो बन्दगर्ने र पम्पको सहायताले हावा भर्ने	<u>मापदण्ड (Standard):</u>	
६	स्प्रेयरले वाखाको खोरको प्रत्येक कुना कुनामा पुग्नेगरि निर्मलीकरण औषधि छर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ● औषधि छर्नु भन्दा अगाडी वाखाको खोरबाट सवै सोतर हटाएको हुनु पर्ने ● वाखाको खोरको सवै ठाउम औषधि छरेको देखिनु पर्ने 	
७	अभिलेख राख्ने		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

वाल्टी

निर्मलीकरण गर्ने औषधी

खोर सफागर्ने कुचो

औषधि छर्ने स्प्रेयर

चस्मा

एप्रोन

गम्बुट

पन्जा

मास्क

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

औषधि चलाउदा र छर्दा शरिरको भागहरू राम्रोसंग छोप्ने ।

शरिरमा काटे वा अन्य घाउ भएका व्यक्तिले निर्मलीकरण गर्ने औषधि नचलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा

१४ कार्य (Task) : भरखरै जन्मेका पाठा पाठीको स्याहार सुसारको व्यवस्थापन गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> भरखरै जन्मेक <u>कार्य (Task):</u> बाख्रा तथा पाठा पाठीको स्याहार सुसारको व्यवस्थापन गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● साल शरिरबाट दुई ईन्चरहने गरि काटनु पर्ने ● साल काट्दा शरीर काटिएको हुन नहुन ● नवजात शिशुले केही वेरमानै आमाको दुध चुसेको हुनु पर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ● माऊबाट पाठा पाठी छुटाउने समय र अवस्था बारे ज्ञान । ● नवजात पाठा पाठीको स्याहार सुसार गर्ने ज्ञान । ● व्याउने लक्षण र चिन्हहरू पहिचान गर्ने ज्ञान । ● बोका खोजेको लक्षण र चिन्ह पहिचान गर्ने ज्ञान ।
२	जन्मने वित्तिकै मुख तथा नाकमा भएको जाली सफा रुमालले सफा गर्ने		
३	निर्मलीकरण गरिएको कैची वा चक्कुले साललाई शरिरबाट करीव २ ईन्च रहने गरि चकाट्ने		
४	माउको दुध यथासक्य चाँडो चुसाउने ।		
५	दिनको ३ पटक माउको दुध चुसाउने		
६	पाठापाठी राख्ने गोठको भुईमा सुकेको घांस राख्ने		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

पाठापाठी, रुमाल, चक्कु, निर्मलीकरणका लागि आवश्यक केमिकल

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

साल कट्दा शरिरबाट नजिकमा काटिदा शरिरमा समेत चोटपटक लाग्न सक्छ ।

नाक र मुखमा भएको जाली राम्रोसंग नहट्दा स्वासप्रस्वास सेवा अवरुद्ध हुन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

१५ कार्य(Task) : स्वस्थ तथा अस्थस्थ वाखा वाखा फरक छुट्याउने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राबिधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण		•
२	आवश्यक सामग्रीहरू सकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> स्वस्थ वाखा असवस्थ वाखा वाखा फार्म <u>कार्य (Task):</u> स्वस्थ तथा अस्थस्थ वाखा वाखा फरक छुट्याउने <u>मापदण्ड (Standard):</u> • स्वस्थ तथा अस्थस्थ वाखा फरक छुट्याएको ।	• स्वस्थ र अस्थस्थ अवस्थ वाखाका लक्षणवारे जानकारी हुनेछ • स्वस्थ वाखाको नाडी, तापक्रम र स्वास प्रस्वाश • रोगी/निरोगी वाखाको पहिचान गर्ने ।
३	वाखा नियन्त्रणमा लिने ।		
४	स्वस्थ वाखाको आंख सफा र चमकिलो हुन्छ ।		
५	स्वस्थ वाखाको नाक रसिलो हुन्छ ।		
६	स्वस्थ वाखाको देब्रे पेटको चलाई एकनास हुन्छ		
७	तापक्रम, नाडी र स्वास प्रस्वासमा दरमा सामान्य हुन्छ ।		
८	स्वस्थ वाखाको शरिरको सफा चिल्लो र मिलेको हुन्छ		
९	स्वस्थ वाखाको छाला नरम र खुकुलो हुन्छ ।		
१०	स्वस्थ वाखाले उग्राई राखेको हुन्छ ।		
११	सामानहरू उचित ठाउँमा भण्डारण गरिदिने ।		
१२	अभिलेख राख्ने		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

रोगी र निरोगी पशु

थर्मोमिटर

कपास

घडी

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

वाखालाई समाल्दा वा कावुमा ल्याउदा चोट पटक लाग्न सक्छ ।

मलदारमा थर्मोमिटर राख्दा सधैं छड्के पारेर राख्ने सिधाराख्दा गोबरमा परेर सहितापक्रम नदिनसक्छ ।

रिडिङ्ग गर्दा क्यापिलरीपट्टी नसमात्ने जसले हातको तापक्रमबाट पारोले अझ बढी तापक्रम देखाउन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : १ घण्टा

१६ कार्य (Task) : रिंग विधिबाट खसी पार्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> कृषकको गोठ, पशु स्वास्थ्य प्राविधिक <u>कार्य (Task):</u> रिंग विधिबाट खसी पार्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • अण्डकोष सुकेको हुनु पर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • खसि पार्नका फाईदा तथा वेफाईदा • खसि पार्ने विधिहरू
२	वोकालाई अण्डकोष देखिने गरि समात्ने		
३	अण्डकोषबाट घुसाई खसि बनाउने रिंगलाई अण्डकोषको फेदमा राख्ने		
४	रिंगलाई अण्डकोषको फेदमा अण्डकोष नसुक्नुन्जेल/नभरिन्जेल सम्म राखि रहने		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

खसि पार्ने रिंग (rubber elastrator),

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

खसि पार्ने रिंगले भाले पशुको थुन च्यापिन नहुने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

१७ कार्य (Task) : बर्डिजो क्यास्ट्रेटर प्रयोग गरि खसी पार्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): पशुपालक_कृषकको फार्म/ पशु सेवा कार्यालय/पशु सेवा केन्द्रमा पशु सेवा प्राविधिक/पशुस्वास्थ्य प्राविधिक/ग्रा.प.स्वा.का., उपलब्ध बर्डिजो कास्ट्रेटर र अन्य आवश्यक सामग्रीको प्रयोग गरि</p> <p>कार्य (Task): अण्डकोषमा नपारी Spermatic cord छिनिने र घाउ नहुनेगरी भाले पशुलाई खसि पार्न सक्नेछन् ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अण्डकोष तथा थुनमा बर्डिजो परेको हुनुहुँदैन । ● Spermatic cord च्यापिएको हुनुपर्ने ● spermatic cord छिन्दा किटक्क आवाज आएको 	<ul style="list-style-type: none"> ● खसी पार्नुको महत्व बारे जानकारी पाउने छन् । ● खसी पार्नु भनेको केहो परिभाषा थाहा पाउने छन् । ● खसी पार्ने विधीबारे जानकारी पाउने छन् ।
२	जनावर कावुमा ल्याउने ।		
३	हातले अण्डकोष scrotum मा भार्ने ।		
४	Spermatic cord पहिचान गर्ने ।		
५	एउटा हातले Spermatic cord समात्ने ।		
६	अर्को हातले Birdizoo castrator लिने र विस्तारै हातले समातेको Spermatic cord लाई विचमा पारी च्याप्ने ।		
७	राम्ररी च्यापे नच्यापेको हेरी फेरी अलिमाथी वा तल पारी फेरी एक पटक च्याप्ने ।		
८	माथी steps ६ र ७ लाई अर्कोपट्टिको अण्डकोषको spermatic cord पनि च्याप्ने ।		
९	बर्डिजोले घाउ भएको ठाउँमा फरसेपले Tincture Iodine लगाइदिने ।		
१०	बर्डिजो तथा फरसेप सफागरी भण्डारण गरिदिने ।		
११	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Birdizoo castrator
Cotton, Tincture iodine
Forcep

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

बर्डिजो अण्डकोषमा पर्नुहुँदैन ।
बर्डिजोले च्याप्दा scrotum छिनिने गरी जोरले नच्याप्ने ।

मोड्युल ६ : वाखाको आधारभुत व्यवस्थापन गर्ने ।

समय : .....घण्टा (सै) + ... घण्टा (ब्या) = ... घण्टा

बर्णन (Description): यस सहजिकरण गर्ने मोड्युल अर्न्तगत वाखाको आधारभुत व्यवस्थापन गर्ने संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु वाखाको आधारभुत व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

११. उपियांको पहिचान/उपचार गर्ने ।
१२. जुम्राको पहिचान/उपचार गर्ने ।
१३. नाम्ले/माटेको पहिचान/नियन्त्रण गर्ने ।
१४. फिते जुकाको लक्षणको पहिचान /नियन्त्रण गर्ने ।
१५. किर्नाको पहिचान /उपचार गर्ने ।
१६. लुतोको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
१७. पानी/खरी जुकाको पहिचान/ उपचार गर्न ।
१८. दादको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
१९. चुर्नाको पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।
२०. सानो गोलो जुका पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।

कार्यहरु (Tasks) :

११. उपियांको पहिचान/उपचार गर्ने ।
१२. जुम्राको पहिचान/उपचार गर्ने ।
१३. नाम्ले/माटेको पहिचान/नियन्त्रण उपचार गर्ने ।
१४. फिते जुकाको लक्षणको पहिचान /नियन्त्रण गर्ने ।
१५. किर्नाको पहिचान /उपचार गर्ने ।
१६. लुतोको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
१७. पानी/खरी जुकाको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
१८. दादको पहिचान/ उपचार गर्ने ।
१९. चुर्नाको पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।
२०. सानो गोलो जुका पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (**Task Analysis**)

(बाखाको आधारभुत व्यवस्थापन गर्ने)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : १.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

ब्याबहारिक : १.० घण्टा

१ कार्य (Task) : उपियांको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको खोर खोरमा काम गर्ने कामदारले <u>कार्य (Task):</u> उपियांको पहिचान/उपचार गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • उपियाको नियन्त्रण हुनु पर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ● विभिन्न वाह्य परिजीविका प्रकार र तिनीहरूको जीवन चक्र सम्बन्धी ज्ञान ● उपियाले संक्रमण गर्ने गर्ने अन्य जनावर जस्तै कुकुर र कुखुराका वारेमा जानकारी
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	वाखाको खोरलाई दैनिक रूपमा सफागर्ने		
४	गोठ सफागरि सकेपछि मालाथिएन वा साईथिनको भोल ७ दिन सम्म छर्कने ।		
५	पशु सेवा प्राविधिको सल्लाह अनुसार आईभरमेक्टिन सुई वाखाको तौल अनुसार ०.५ देखि १ एमलको दरले छालामा सुई लगाउने		
६	१ प्रतिशत मालाथिएन वा साईथिनको भोलमा वाखालाई डिपिंग गर्ने ।		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

साईथिन वा मालाथियन, स्प्रेयर,

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

विषदिले छर्कने मानिसलाई समेत असर पार्न सक्छ ।

वाखामा दिने घांसपातमा समेत परेर विष लाग्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : १.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.० घण्टा

२ कार्य (Task) : जुम्राको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको खोर खोरमा काम गर्ने कामदारले	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न वाह्य परिजीविका प्रकार र तिनीहरूको जीवन चक्र सम्बन्धी ज्ञान
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	वाखाको खोरलाई दैनिक रुपमा सफा गर्ने		
४	गोठ सफा गरि सकेपछि मालाथिएन वा साईथिनको भोल ७ दिन सम्म छर्कने ।		
५	पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाह अनुसार आईभरमेक्टिन सुई वाखाको तौल अनुसार ०.५ देखि १ एमलको दरले छालामा सुई लगाउने		
६	१ प्रतिशत मालाथिएन वा साईथिनको भोलमा वाखालाई डिपिंग गर्ने	<u>कार्य (Task):</u> जुम्राको उपचार गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> सुई लगाएको ठाउँबाट रगत नआएको हुनु पर्ने उपचार पश्चात वाखामा जुम्रा नदेखिएको हुनु पर्ने 	
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

आईभर मेक्टिन सुई, निडिल र सिरिन्ज, मालाथियन वा साईथिन

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

विषादि औषधिहरूल प्रयोग गर्ने मान्छेमा पनि असर पर्न सक्छ । त्यसले हातमा पन्जा र मुखमा मास्को प्रयोग गर्ने ।

घाउ भएको हातले विषादि नचलाउने ।

सुई लगाउदा वाखा र लगाउने मान्छे दुवैलाई चोट पटक लाग्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : १ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

३ कार्य (Task) : नाम्ले/माटेको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u>	<ul style="list-style-type: none"> • वाखाम लाग्ने विभिन्न आन्तरिक परजीवि • नाम्लेको जीवनचक्र • वजारमा पाईने नाम्ले विरुद्ध खुवाईने विभिन्न औषधिहरू, तिनीहरूके प्रयोग गर्ने मात्रा र विधि
२	पशु दुल्लाउदै जाने, छेर्ने, छाला फुश्रो हुने, दूध उत्पदन घटाएमा	वाखको खोर	
३	नजिकैको पशु सेवा केन्द्र वा जिल्ला पशु सेवा कार्यालयमा लगेर गोवर जाच्ने	खोरमा काम गर्ने कामदारले	
४	गोवर जांचको आधारमा पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरूको सल्लाहमा निलजान/जानील/एल्वामार औषधि २०० मि ग्राम प्रति वाखाका दरले प्रत्येक चार महिनामा खुवाउने ।	<u>कार्य (Task):</u> नाम्ले/माटेको पहिचान/नियन्त्रण गर्ने <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> • वाखको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । • औषधि पुरै निलेको हुनु पर्ने • औषधि स्वास नलिमा नगएको हुन पर्ने 	
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

गोवार जाच्ने मेसिन, औषधि, गोवर, निलजान/जानील/एल्वामार औषधि

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

भोल औषधि खुवाउदा वाखाले सर्काउन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : १.५ घण्टा

४ कार्य (Task) : फिते जुका लक्षणको पहिचान /नियन्त्रण गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> वाखाको खोर खोरमा काम गर्ने कामदारले <u>कार्य (Task):</u> फिते जुका लक्षणको पहिचान /नियन्त्रण गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • औषधि मुखभन्दा वहिर पर्न नहुने	<ul style="list-style-type: none"> • आन्तरिक परजीवि • फिते जुकाको जिवन चक्र वारेमा जानकारी • बजारमा पाईने विभिन्न औषधि र तीनिहरूको मात्रा र प्रयोग गर्ने विधि
२	पशु दुव्लाउदै जाने, छेर्ने, छाला फुश्रो हुने , दूध उत्पदन घटाएमा		
३	नजिकैको पशु सेवा केन्द्र वा जिल्ला पशु सेवा कार्यालयमा लगेर गोवर जाच्ने		
४	गोवर जांचको आधारमा पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरूको सल्लाहे मा एन्कालाईसिल सुई वाखाका तौल अनुसार मासुमा लगाउने		
५	अल्वामार भोल ३० एम.जि प्रति केजी तौलका दरले खुवाउने		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

गोवार जाच्ने मेसिन, औषधि, गोवर

सुरक्षा/साबधानीहरू (Safety/Precautions):

भोल औषधि खुवाउदा वाखाले सर्काउन सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

५ कार्य (Task) : किर्नाको उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने		•
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<p>दिईएको (Given): किर्नालागेको वाखा पशु सेवा प्राविधिक वा वाखा फार्ममा कामगर्ने कामदार</p> <p>कार्य (Task): किर्नाको पहिचान / उपचार गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (Standard):</p> <ul style="list-style-type: none"> • वाखाको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । 	<ul style="list-style-type: none"> • वाखामा हुने वाह्य परजीवी • किर्नाको जिवनचक्र • किर्नाले सार्न सक्ने विभिन्न रोगहरू जस्तै लहुमुते
२	संक्रमित पशुलाई बथानबाट हटाउने		
३	वाखाको खोरको सरसफाईमा ध्यान दिने		
४	सुर्ती डुवाएको पानीको भोललाई किर्ना लागेको ठाउँमा दल्ने		
५	आईभर मेक्टिन औषधि पशु सेवा प्राविधिकको सल्लाहमा छालामा लगाउने		
६	पशुसेवा प्राविधिकको सल्लाहमा साईथिन विषादिको भोल मिसाएको पानीमा (१ प्रतिशत) वाखालाई डिपिंग गर्ने ।		
७	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

किर्नामार्ने औषधि, इन्जेक्सन, निडिल र सिरिन्ज

सुरक्षा / सावधानीहरू (Safety/Precautions):

किर्ना मार्ने औषधिहरू धेरै विषालु हुने भएकाले मानिसमा असर देखा पर्न सक्छ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : १.० घण्टा

व्यावहारिक : १.० घण्टा

६ कार्य (Task) : लुतोको पहिचान/ उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> लुतो लागेका वाखा पशु सेवा प्राविधिक	<ul style="list-style-type: none"> लुतो लगाउने वाह्य परजीवीको बारेमा जानकारी गराउने
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	संक्रमित वाखालाई वथानबाट छुट्टै राख्ने		
४	लुतो लागेको ठाउँमा सल्फर मल्मह (Sulfer ointment) लगाउने		
५	वाखको तौल अनुसार आईभर मेकिटन सुई ०.५ देखि १ मि.लि. छालामा लगाउने		
		<u>कार्य (Task):</u> <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> छालामा सुई लगाउदा वाखा तथा लगाउने व्यक्तिलाई चोट नलागेको हुनु पर्ने । मासुमा वा नसामा सुई पर्न नहुने 	
६	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

सल्फर मल्मह (Sulfer ointment), आईभर मेकिटन सुई, निडिल र सिरिन्ज

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

छालामा सुई लगाउदा वाखा तथा लगाउने व्यक्तिलाई चोट नलागेको हुनु पर्ने ।

मासुमा वा नसामा सुई पर्न नहुने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

७ कार्य (Task) : पानी/खरी जुकाको पहिचान/ उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने	<u>दिईएको (Given):</u> नाक वजाईरहने वाखा पशु सेवा प्राविधिक वा वाखाको खोरमा काम गर्ने वाखा <u>कार्य (Task):</u> पानी/खरी जुकाको पहिचान /उपचार गर्ने <u>मापदण्ड (Standard):</u> • वाखको शारिर तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ ।	<ul style="list-style-type: none"> ● पशुलाई लाग्ने विभिन्न जुकाहरू ● तिनीहरू पशुमा सर्न सक्ने अवस्था
२	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।		
३	नाक भित्र जुका पसेमा वाखाले नाक वजाउछ		
४	वाखालाई ४ घण्टा जती पानी खान नदिने		
५	तिर्खाएको वाखाले पानी खादा नाकको प्वालबाट जुकाको मुख बाहिर निस्केको देखिन्छ		
६	उक्त जुकालाई आर्टि फोरसेपको मद्दतले समातेर बाहिर तान्ने र मार्ने		
७	सुतीलाई मसिनोसंग काटेर पानीमा एक रात भर भिजाउने		
८	सुती भिजाएको पानीलाई सिरिन्जको माध्यमबाट वाखाको नाकमा हाल्ने		
९	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

निडिल र सिरिन्ज, सुती, सुती भिजाउन प्लाष्टिकको बाटा, पानी, आर्टि फोरसेप

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

खरि जुका निकाल्दा वाखाको शरिरमा चोट पटक लागेको हुन नहुने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
ब्यावहारिक : १.५ घण्टा

कार्य (Task) : दादको पहिचान/ उपचार गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> पशुसेवा प्राविधिकले कृषकको गोठमा <u>कार्य (Task):</u> दादको पहिचान/ उपचार गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> • वाखको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ ।	<ul style="list-style-type: none"> • छालामा दाद हुनुका कारणहरूका वारेमा जानकारी हुने छ • गोठका सरसफाईका वारेमा जानकारी हुने छ ।
२	संक्रमण भएको पशुलाई वथानबाट छुट्याउने		
३	टाउको र घांटीमा गौलकार रूपमा रौं भरेको भाग देखिन्छ ।		
४	पशु सेवा प्राविधिकको सुझाव हिमेक्स मल्हम, चारमिल औषधि लगाउने		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हिमेक्स मल्हम, चारमिल औषधि, कटन

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

मल्हम लगाएको ठाउमा पशुलाई चाट्न नदिने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

९ कार्य (Task) : चुर्नाको पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> विरामी वाखा, वाखा पालक कृषकहरूले <u>कार्य (Task):</u> चुर्नाको पहिचान/नियन्त्रण गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● वाखाको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । ● वाखालाई औषधि खुवाउदा सर्किने हुनु हुँदैन 	<ul style="list-style-type: none"> ● परजिवीका प्रकार ● वाखामा हुने विभिन्न जुकाका प्रका ● साना जुकाको जिवन चक्र ● वाखामा देखिने लक्षणहरू ● निदानका उपायहरू
२	आंखाको तल्लो परेला (लोती) भित्रको सतहमा गुलाबी हुनु पर्नेमा सेतो देखिएमा साना जुका भएको अनुमान गरिन्छ		
३	पशु सेवा प्राविधिकहरूको सहायतले नियमित रुपमा गोबर परिक्षण गर्ने		
४	पशु सेवा प्राविधिकहरूको सुझाव अनुसार औषधि खुवाउन ।		
५	अभिलेख राख्ने ।		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधिहरू

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : १ घण्टा

१० कार्य (Task) : सानो गोलो जुका पहिचान / नियन्त्रण गर्ने ।

क्र.सं. (SN)	कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिमकार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective)	संबन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related technical knowledge)
१	आवश्यक सामग्री संकलन गर्ने ।	<u>दिईएको (Given):</u> वाखा पशु सेवा प्राविधिक वा वाखा फर्मम कामगर्ने कामदार <u>कार्य (Task):</u> सानो गोलो जुका पहिचान/नियन्त्रण गर्ने । <u>मापदण्ड (Standard):</u> <ul style="list-style-type: none"> ● वाखाको शारिरि तौल अनुसार सिफारिस गरिएको औषधि नाप्ने र खुवाउन सक्नु पर्ने छ । ● वाखालाई औषधि खुवाउदा सर्किने हुनु हुँदैन 	<ul style="list-style-type: none"> ● वाखामा हुने आन्तरिक परजिवीका प्रकार ● वाखामा हुने विभिन्न जुकाका प्रका ● साना जुकाको जिवन चक्र ● वाखामा देखिने लक्षणहरू ● रोग निदानका उपायहरू
२	आंखाको तल्लो परेला (लोती) भित्रको सतह हेर्ने ।		
३	तल्लो परेला सेतो देखिएमा साना जुका भएको अनुमान गरिन्छ		
४	पशु सेवा प्राविधिकहरूको सहायतले गोबर परिक्षण गर्ने		
५	पशु सेवा प्राविधिकहरूको सुझाव अनुसार औषधि		
६	अभिलेख राख्ने ।		

औजार,उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

औषधिहरू

सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions):

मोडल ७ : वाखा पालनमा अभिलेख प्रणाली व्यवस्थापन गर्ने ।

समय : ..... घण्टा (सै)

वर्णन (Description): यसमा वाखा पालनमा अभिलेख प्रणाली व्यवस्थापन संग सम्बन्धित ज्ञानहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यो मोड्युलको समापनपछि प्रशिक्षार्थीहरु वाखा पालनमा अभिलेख प्रणाली व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित निम्न कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

१. आहाराको रेकर्ड राख्ने ।
२. वाखाको जातीय रेकर्ड/अभिलेख राख्ने ।
३. प्रजनन अभिलेख राख्ने ।
४. वाखाको संख्यात्मक अभिलेख राख्ने ।
५. स्वास्थ्य अभिलेख राख्ने ।
६. विक्री अभिलेख राख्ने ।
७. आय व्ययको अभिलेख राख्ने ।
८. ज्यामी/ मजदुरीको अभिलेख राख्ने ।
९. आवधिक कार्य विश्लेषण गर्ने ।

१. वाखा पालनमा अभिलेखकको महत्वको जानकारी:

हाम्रो पशु पालनका दैनिक कृयाकलापहरुमा आम्रदानी र खर्चसंग गांसिएका छन् । त्यसैले पशु पालन व्यवसाय संचालन गर्दा व्यवस्थितरूपबाट अपनाउनु पर्ने आजको अवश्यकता हो । वाखापालन व्यवसायलाई पनि नाफामुलक बनाउन यसको लगानी र त्यसबाट हुने आम्रदानीको अभिलेख राख्न जरुरी देखिन्छ । वाखापालन सुरुगर्दा लाग्ने खर्चहरु जग्गा खरिद, वाखा खरिद र गोठ निर्माणमा लागेको खर्चदेखी लिएर आहार, औषधी, जनशक्ती आदिका खर्चहरु पर्दछन् । त्यस्तै गरि वाखापालनबाट हुने आम्रदानीमा खसि, बोका, पाठा/पाठी, मल, रौ विक्रीबाट हुने गर्दछ । यी सबै कुराको अभिलेख राखिएन भने वाखा पालनमा लाग्ने खर्च र आम्रदानी कती भयो थाहा हुन सक्दैन । त्यसैले निम्न अनुसार अभिलेख राख्न जरुरी छ ।

क. साधारण अधिलेख

वाबुको जात:	आमाको जात:
उमेर:	रङ्ग/विपेश चिन्ह:
रङ्ग/विपेश चिन्ह:	अन्द्राजी तौल:
अन्द्राजी तौल:	सन्तान उत्पादन क्षमता:
	वाली लागेको मिति:
	पाठापाठी जन्मेको मिति:
	जन्म तौल:
	गर्भ अवधि पुरा भएको नभएको:

ख. स्वस्थ सम्बन्धी अभिलेख

रोग सम्बन्धी

क्र.सं.	मिति	लागेको रोग	औषधि उपचार	कैफियत

ग. खोप र खसि पारेको सम्बन्धी अभिलेख

क्र.सं.	मिति	लगाएको खोपको प्रकार	पछि लगाउनु पर्ने मिति	खसि पारेको	कैफियत

घ. परजिवी नियन्त्रण सम्बन्धी

क्र.सं.	मिति	विवरण (आन्तरिक/वाह्य परजिवी विरुद्ध)	पछि औषधि प्रयोग गर्नुपर्ने मिति	कैफियत

ड. पशु आहार अभिलेख विवरण

क्र.सं.	आहारको किसिम	१५ दिन देखि ६ महिना सम्म	६महिना पछि	गर्भिणी अवस्थामा	व्याय पछि	प्रजनन योग्य बोकामाको लागि	चराउने घण्टा	कैफियत

च. प्रजनन संवन्धि अभिलेख विवरण

क्र.सं.	वाखाको रंग/संकेत चिन्ह	जात	उमेर	बोका लागेको मिति	अनुमानित व्याउने मिति	जन्मेको पाठापाठी संख्या	हुर्केको पाठापाठी संख्या	कैफियत

छ. खर्च र आम्दानीको साधारण अभिलेख

१. खर्चको अभिलेख

क्र.सं.	मिति	वाखा पाठापाठी किनेको	दाना/घांस किनेको	औषधि किनेको	प्राविधिक खर्च	गोठ खर्च	निर्माण/भाडा	गोठालो खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	कैफियत

२ आम्दानीको अभिलेख

क्र.सं.	मिति	वाखा/पाठापाठी विक्री	खसिवोको विक्री	बोकाबाट प्रजनन गराएको ।	रौ पश्मना विक्री	मल विक्री	अन्य आम्दानी	जम्मा आम्दानी	कैफियत

मोड्युल ८: अन्य ब्यबस्थापन गर्ने ।

सब मोड्युल ८.१: संचार गर्ने ।

समय : ४ घण्टा (सै) + ६ घण्टा (ब्या) = १२ घण्टा

बर्णन (Description): यस मोड्युलमा संचार गर्नेसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरु (Objectives) :

यस मोड्युलको अन्तमा प्रशिक्षार्थीहरु संचार गर्नेसंग सम्बन्धित निम्न कार्यहरु गर्न सक्षम हुनेछन् ।

- ग्राहकसंग संचार गर्ने ।
- सिनियरसंग संचार गर्ने ।
- जुनियरसंग संचार गर्ने ।
- साथिसंग संचार गर्ने ।
- अन्तर विभागिय संचार गर्ने ।
- रोजगारदातासंग संचार गर्ने ।
- पेशागत संगठनसंग संचार गर्ने ।

कार्यहरु (Tasks) :

- १ ग्राहकसंग संचार गर्ने ।
- २ सिनियरसंग संचार गर्ने ।
- ३ जुनियरसंग संचार गर्ने ।
- ४ साथिसंग संचार गर्ने ।
- ५ अन्तर विभागिय संचार गर्ने ।
- ६ रोजगारदातासंग संचार गर्ने ।
- ७ पेशागत संगठनसंग संचार गर्ने ।

संचार गर्ने कार्य चरणहरु:

१. संचार गर्ने व्यक्तिको पहिचान गर्ने ।
२. संचार गर्दा आदार सूचक शब्द प्रयोग गर्ने ।
३. लिखित संचारमा नम्र र सरल भाषा प्रयोग गर्ने ।
४. भेट हुँदा वा टेलिफोनमा सुरुमा अभिवादन गर्ने ।
५. टेलिफोनमा कुरा गर्दा आफ्नो परिचय र फोन गर्नाको उद्देश्य प्रष्ट पार्ने ।
६. मौखिक संचार गर्दा कुरा सकिए पछि समय दिएकोमा धन्यवाद दिने ।
७. लिखित संचारमा सम्बोधन तथा अभिवादन गर्न नबिर्सने ।

संचारसंग सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान

- संचारको परिभाषा ।
- संचारको आवश्यकता तथा महत्व ।
- संचारका विभिन्न साधनहरु र तिनीहरुको प्रयोग विधि ।
- संचारका माध्यमहरु ।
- विभिन्न व्यक्तिहरुसंग संचार गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु ।

अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective):

<ul style="list-style-type: none"> आदार सूचक शब्द तथा नम्र र सरल भाषा प्रयोग गरी संचार गरेको ।
औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials): <ul style="list-style-type: none"> टेलिफोन, कम्प्युटर, इमेल, कागज, कलम, लेटर प्याड ।
सुरक्षा/सावधानीहरू (Safety/Precautions): <ul style="list-style-type: none"> कुरा गर्दा तथा पत्राचारगर्दा आदार सूचक शब्द तथा नम्र र सरल भाषा प्रयोग गर्ने ।

सब मोड्युल: ८.२ : व्यावसायिकता विकास गर्ने ।

समय : ४ घण्टा (सै) + ६ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा

बर्णन (Description): यसमा मोड्युलमा बाखा पाल्ने उद्यमीहरूको वृत्ति विकाससंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू (Objectives) :

यस मोड्युलको अन्तमा प्रशिक्षार्थीहरू वृत्ति विकाससंग सम्बन्धित निम्न कार्यहरू गर्न सक्षम हुनेछन्:

१. तालिममा सहभागि हुन ।
२. मिटिङमा भाग लिन ।
३. गोष्ठी सेमिनारमा भाग लिन ।
४. पुस्तक पत्रपत्रिका पढ्न ।
५. वरिष्ठ प्राविधिक संग सम्पर्क राख्न ।
६. क्याटलग अध्ययन गर्ने ।
७. ईन्टरनेट साईडहरू भिजिट गर्ने ।
८. अध्ययन अवलोकन भ्रमण गर्ने ।
९. सहकर्मी संग अन्तरकृया गर्ने ।

कार्यहरू (Tasks) :

१. तालिममा सहभागि हुने ।
२. मिटिङमा भाग लिने ।
३. गोष्ठी र सेमिनारमा भाग लिने ।
४. पुस्तक/पत्र पत्रिका पढ्ने ।
५. वरिष्ठ प्राविधिक संग सम्पर्क राख्ने ।
६. क्याटलग अध्ययन गर्ने ।
७. इन्टरनेट साईटहरू भिजिट गर्ने ।
८. अध्ययन अवलोकन भ्रमण गर्ने ।
९. सहकर्मी संग अन्तरकृया गर्ने ।

वृत्ति विकास गर्ने कार्य चरणहरू:

१. विभिन्न पत्र पत्रिका, पुस्तकहरू तथा क्याटलगहरू अध्ययन गर्ने ।
२. गोष्ठी, सेमिनार, मिटिङको बारेमा जानकारी लिने ।
३. गोष्ठी, सेमिनार, मिटिङको लागि पत्राचार गर्ने ।
४. गोष्ठी, सेमिनार, मिटिङको आयोजना गर्ने, भाग लिने तथा जानकारीहरूको आदान प्रदान गर्ने ।
५. विभिन्न ईन्टरनेट साईडहरू भिजिट गरी व्यवसायसंग सम्बन्धित सूचनाहरू प्राप्त गर्ने ।
६. आफु भन्दा वरिष्ठ प्राविधिकहरूसंग सम्पर्क गरी थप जानकारीहरू तथा आवश्यक सर सल्लाह लिने ।

<p>७. अध्ययन अवलोकन भ्रमणको लागि स्थान पहिचान गर्ने, भ्रमणको बारेमा अनुमति माग्ने र उपयुक्त समयमा भ्रमण गर्ने ।</p> <p>८. भ्रमणको क्रममा व्यवसायसंग सम्बन्धित जानकारीहरु हासिल गर्ने ।</p> <p>९. गोष्ठी, सेमिनार, मिटिङ, अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा बरिष्ठ प्राविधिकहरूसंग सम्पर्कको क्रममा प्राप्त जानकारीहरुलाई टिपोट गर्ने बानी बसाल्ने ।</p>
<p>वृत्ति विकाससंग सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वृत्ति विकासको परिभाषा । ● विकासको आवश्यकता तथा महत्व । ● वृत्ति विकास गर्ने विभिन्न तरिकाहरु । ● इमेल, इन्टरनेट हेर्ने तरिकाहरु । ● गोष्ठी, सेमिनार, मिटिङको आयोजना गर्ने तरिकाहरु । ● गोष्ठी, सेमिनार, मिटिङको आयोजना गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु । ● अध्ययन अवलोकन भ्रमणको आयोजना गर्ने तरिका तथा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु ।
<p>अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्य (Terminal performance objective):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वृत्ति विकास संग सम्बन्धित सीपहरुको सहि प्रयोग भएको ।
<p>औजार, उपकरण र सामग्रीहरु (Tools, Equipment and Materials):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● टेलिफोन, कम्प्युटर, इमेल, कागज, कलम, लेटर प्याड ।
<p>सुरक्षा/सावधानीहरु (Safety/Precautions):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कुरा गर्दा तथा पत्राचारगर्दा आदार सूचक शब्द तथा नम्र र सरल भाषा प्रयोग गर्ने ।

Module: 9 : Entrepreneurship Development

Total: 40 hrs

Theory: 18 hrs

Practical: 22 hrs

Course description

This course is designed to impart the knowledge and skills necessary for micro enterprise or a business unit of self-employment startup. The entire course intends to introduce enterprise, finding suitable business ideas and developing business idea to formulation of business plan.

Course objectives

After completion of this course, students will be able to:

1. Understand concept of enterprise and self-employment
2. Explore suitable business idea matching to self
3. Learn to prepare business plan
4. Learn to keep preliminary business record

S.N.	Task statements	Related technical knowledge	Time (hrs)		
			T	P	Tot.
1.	State the concept of business/enterprises	<ul style="list-style-type: none"> • Introduction to business/enterprise • Classification of business/enterprises • Overview of MSMEs(Micro, Small and Medium Enterprises) in Nepal • Cost & Benefits of self-employment/salaried job	4		4
2.	Grow entrepreneurial attitudes	<ul style="list-style-type: none"> • Wheel of success • Risk taking attitude	3		3
3.	Generate viable business ideas	<ul style="list-style-type: none"> • Business idea generation • Evaluation of business ideas	1	2	3
4.	Prepare business plan	<ul style="list-style-type: none"> • Concept of market and marketing • Description of product or service • Selection of business location • Estimation of market share • Promotional measures	9	18	27

S.N.	Task statements	Related technical knowledge	Time (hrs)		
			T	P	Tot.
		<ul style="list-style-type: none"> • Required fixed assets and cost • Required raw materials and costs • Operation process flow • Required human resource and cost • Office overhead and utilities • Working capital estimation and calculation of total finance required • Product costing and pricing • Cost benefit analysis (BEP, ROI) • Information collection method and guidelines • Individual business plan preparation and presentation 			
5.	Prepare basic business records	<ul style="list-style-type: none"> • Day book • Payable & receivable account 	1	2	3
Total:			18	22	40

Textbook:

क) प्रशिक्षकहरूका लागि निर्मित निर्देशिका तथा प्रशिक्षण सामग्री, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, २०६९

Entrepreneur's Handbook, Technonet Asia, 1981